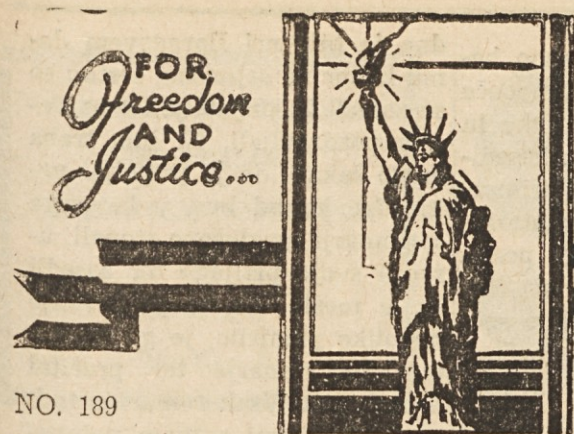

AMERIŠKA DOMOVINA

AMERICAN HOME

NO. 189

AMERICAN IN SPIRIT
FOREIGN IN LANGUAGE ONLY

National and International Circulation

SLOVENIAN
MORNING NEWSPAPER

CLEVELAND OHIO, MONDAY MORNING, OCTOBER 4, 1965

STEV. LXIII — VOL. LXIII

Končno na pravi poti!

Združene države so začele natančnejše nadzirati uporabo svoje pomoči v tujih državah.

WASHINGTON, D.C. — Predsednik Johnson je vedel že davno pred dnevom, ko je prišel v Belo hišo, kako potratno zapravljajo tuje države ameriške podpore, ker se ne bojijo nobene ameriške kontrole. Kontrole res ni bilo nobene, ker se naši diplomati niso hoteli boriti proti zlorabi načela o nevmešanju v zadeve tuje države. Ravno to načelo je omogočalo podpiranje, da so protestirali proti vsakemu poskusu, da bi naša dežela presodila, ali se naše podpore res rabijo tako, kot je bilo dogovorjeno.

Zato je dal našim diplomatom nalog, da kontrole ne smejo zanemarjati, vendar pa v taki obliki, da tuje države ne bodo prizadete. To ni dosti pomagalo. Sedaj je napravil predsednik Johnson še korak naprej. Narodni kontrolirani so tudi takrat, kadar tujim vladam to ni všeč. Tako se je zgodilo, da so saigonski uradniki v neki vietnamski provinci na debelo kradli in razsipali ameriško podporo. Ko so naši uradniki hoteli stopiti na prste, so začeli ogrožati njihovo življenje. Mera je postala zvrhana in naše poslanstvo v Saigonu je kratkoma ustavilo nove podpore omenjeni provinci, saigonski vladi pa reklo, da bo to tudi držalo, dokler ne bo v provinci več reda.

Za nameček lahko dodamo: tisti saigonski uradniki, ki so zlorabljali ameriške podpore, imajo močno zaslabo v nekem saigonskem ministru. Torej prava politična korupcija. Za take postopke pa res ni treba dajati podpor tudi saigonski vladi ne!

Senat skuša rešiti ostankе zakona o občinski samoupravi

WASHINGTON, D.C. — Demokratični senator Bible iz Nevade, ki načeluje senatnemu odboru za mestne zadeve naše prestolice, je sklenil, da bo poskušal najti pot, kako bi se dalo še kaj rešiti v korist washingtonski občinski samoupravi, ki jo je predstavniški dom na pobudo reakcionarnega kongresnika Smitha pokopal.

Bible upa, da bi se besedilo znanega Siskovega zakona, ki samo zavlačuje samoupravo v nedogled, dalo tako spremeniti, da bi bil postopek za samoupravo mogoče že prihodnje leto. Bible je začel akcijo gotovo v sporazumu s predsednikom Johnsonom. Novo besedilo Siskovega zakona bi seveda moralo priti zopet pred predstavniki doma, kjer bi ga nasprotniki samouprave gotovo poskušali zopet pokopati. Zato iščejo zagovorniki zakona v predstavniki domu pot, kako bi se ognili tej nevarnosti.

Vsekako je zakonodajni postopek zelo zamotan, kar samo koristi nasprotnikom občinske samouprave v Washingtonu.

Vremenski
prerok
pravi:

Večinoma jasno in hladno. Najvišja temperatura 56.

Novi grobovi

Theresa Vaupot

Včeraj je po dolgi bolezni umrla v Highland View bolnišnici 74 let stara Theresa Vaupot s 14616 Savannah Ave., roj. v Ložu, od koder je prišla l. 1950. Tukaj zapuša sina Ingacija, brata Milana Kočevarja in vnuka, v starem kraju pa sina Franka in hčeri Terezijo Bizant in Ljudmilo Mihelico. Pogreb bo v sredo zj. ob 8.45 iz Zakraskovega pogrebn. zavoda v cerkev sv. Vida ob 9.15, nato na pokopališče Kalvarija. Truplo bo položeno na mrtvaški oder danes ob petih popoldne.

Rose Strojcin

Preteklo sredo je umrla zadeta od srčne kapi 59 let stara Rose Strojcin, ki je pred leti živela na E. 64 St. Pogreb je bil v petek dopoldne v cerkev sv. Klare na Mayfield Rd., nato na Kalvarijo. Tu ni zapustila nobenih sorodnikov.

Ralph F. Oberstar

V petek je umrl v Euclidu Glennville bolnišnici 59 let stari Ralph F. Oberstar Sr. z 19706 Kildeer Avenue, rojen v Clevelandu, zaposlen preko 30 let pri Austin Co. Zapustil je ženo Mary, roj. Pertekel, otroke Ralph, Richarda, Jeanetto Arnold in Rodneyja, enega vnuka, brate Stanleyja, Louisa, Andrewa ter sestre Roso Zeman, Olgo Marcey in Albino Schneider. Pogreb je danes zjutraj ob 8.45 iz Železovega pogrebn. zavoda na E. 152 St. v cerkev sv. Pavla na Chardon Rd. ob 9.30, nato na All Souls pokopališče. Pokojnik je bil član Društva Napredok št. 132 ABZ.

Margaret Završnik

V soboto je umrla v Euclidu Glennville bolnišnici 68 let stara Margaret Završnik s 14412 Jenne Avenue, roj. v vasi Brod, od koder je prišla v Ameriko l. 1920, žena Franka (doma v Skofji Loki), mati Katherine Paine, Mildred Hall in Franka (Jugoslavija), 12-krat stara mati, sestra Thomasa Dolinarja, Katarine in Roze (zadnji dve v Jugoslaviji). Pokojnik je bila članica Društva V boj št. 53 SNPJ in Kr. št. 1 Progres. Slovenk. Pogreb bo jutri ob desetih dopoldne iz Železovega pogrebn. zavoda na E. 152 St.

Frank Orehovec

V soboto je umrl po dolgi bolezni v St. Alexis bolnici Frank Orehovec z 8701 Vineyard Avenue, rojen v Boštajnu na Dolenjskem, od koder je prišel sem pred več kot 60 leti. Zaposlen je bil pred upokojitvijo pri American Steel & Wire Co. Zapustil je ženo Mary, roj. Pappe, hčeri Mary Kisner in Frances Kisner ter sina Edwarda, sin Frank in hči Rose sta umrli pred leti. Zapustil je tudi 7 vnukov in 12 pravnukov ter brate in sestre, od teh le Helen Cherne v tej deželi (Chicago). Pokojnik je bil član Društva Mir št. 10 SDZ. Pogreb bo iz Hopkovega pogrebn. zavoda v sredo ob 8.30 v cerkev sv. Lovrenca, kjer bo ob devetih pogrebna sv. maša, nato na Kalvarijo pod vodstvom pogrebn. zavoda Fortuna.

Lottie Finch

V soboto je umrla po dolgi bolezni v bolnici 84 let stara Lottie Finch, roj. Matthews, z 977 E. 72 Pl. žena Jamesa, mati Jamesa in Betty, por. Martin, 12-krat stara mati in dvakrat pramati. Pogreb bo iz Železovega pogrebn. zavoda na St. Clair Avenue danes popoldne ob enih.

Pentagon naročil prevozno letalo za 600 vojakov

WASHINGTON, D.C. — Federalni tajnik McNamara se je le težko odločil za naročilo novega prevoznega letala, ki bo lahko prepeljalo 600 vojakov v polni opremi ali 700 civilnih potnikov ali pa 50 ton tovora brez pristanka preko Atlantskega ali Tihega oceana. Letalo bo tehtalo 350 ton, rabilo bo pa zelo kratko progo za polet in pristano. Ime letala je C5A, gradila jih bo Lockheed kompanija.

Pentagon je naročil 58 takih letal z dobavnim rokom 10 let. Prva letala bo pa Pentagon dobil že l. 1969. Stroški za naročilo znašajo okoli \$2 milijona, vsako letalo bo torej stalo približno \$37 milijonov. Naše letalske družbe pa še ne mislijo na naročila. Hočejo najprej videti, kako se bo novo letalo obneslo v vojaški službi.

Sukarno še ni popolen gospodar nad uporom

Vojaški upor v Indoneziji, katerega ozadje še ni čisto jasno, še ni zlomljen, čeprav je trenutno Sukarno v glavnem mestu gospodar položaja.

DŽAKARTA, Indonez. — V četrtek je prišlo tu do poskusa dela vojaštva prevzeti oblast v deželi. Vodnik "gibanja 30. septembra" polk. Untung, eden od poveljnikov predsednikove osebne straže, je izjavil, da je njegov nastop naperjen proti zroti vojaštva, da prevrne vlado predsednika Sukarna na prizadevanje ameriške CIA. Z Untungom so bili v začetku upora trije bataljoni garde. Zasedli so radijsko postajo in prijeli nekaj članov vlade in armadnega poveljstva, pa bili nato naslednji dan od vladi zvestih čet potisnjeni iz mesta. Tega so zasedli oddelki elitne Siliwangi divizije, ki je ostala trdno na strani armadnega poveljstva. To se je uprlo poskusu polk. Untunga, za katerim naj bi bila Komunistična partija Indonezije.

Položaj še danes ni čisto jassen. Trenutno je glavno mesto v rokah vladi zvestih čet, pričakujejo pa, da bodo uporniki iz osrednjega dela Jave pod poveljstvom polk. Suhermana poskušali zavzeti znova glavno mesto. Ni jasno, na katero stran se je nagnilo vojsko. Njegov poveljnik je bil v začetku omenjen med uporniki. Tako je razumljivo, da so vladne čete postavile v sredi mesta protiletalske topove.

Vojaške oblasti so ustavile komunistično glasilo Hariar Rakjat, ker je javno podprlo upor in uradno poročevalsko službo Antara, ki je pod komunističnim vplivom. Vladi zvesto vojaštvo vodi gen. Suharto, načelnik armadnega glavnega stana, eden od trdnih pristašev obrambnega ministra gen. Nasutiona. Ta je središče in steber vsega odpora proti komunistom, katerim je v zadnjih letih predsednik Sukarno izkazoval izredno naklonjenost.

— Blizu eno tretjino vseh otrok se v osnovne šole vozi s šolskimi avtobusi.

JOHNSON ODPRL VRATA ZDA KUBANEC, KI HOČEJO ITI IZ DEŽELE RADI SVOBODE

Predsednik Združenih držav je včeraj ob priložnosti podpisa novega vselitvenega zakona odgovoril na ponudbo Castra s Kube: "Izjavljam kubanskemu ljudstvu, da bodo oni, ki bodo iskali zavetje tu, tega našli. Predanost Amerike izročilo kot zavetišče stiskanih bo znova potrjena!"

MIAMI, Fla. — Fidel Castro je pretekli terek napovedal, da bo pustil one Kubance, ki imajo sorodnike v Združenih državah in žele iti tja, brez vseh ovir iz dežele. Pretekli petek je radio Havana objavil, da je Kuba pripravljena odpreti vrata vsem, ki se žele izseliti v Združene države in celo oskrbeti njihov prevoz sem.

ZDA nimajo od l. 1961 uradnih stikov s Kubo, tam jih zastopa švica, Kubo v Združenih državah pa Češkoslovaška.

V Združene države je tekom 7 let Castrove vlade na Kubi pribežalo od tam okoli četrt milijona ljudi. V državnem tajništvu v Washingtonu sodijo, da bi jih najmanj 70.000 uporabilo prvo priložnost, da zapuste dečo Kubo.

Castrova vlada je izjavila, da se je pripravljena razgovarjati po diplomatski poti z Združenimi državami o sprejemu protikomunističnih Kubancev, če le te to želijo in napravijo prvi korak k takim razgovorom.

Castro ni pričakoval sprejema ponudbe

Vse kaže, da Fidel Castro ni računal s tem, da bodo Združene države tako hitro odgovorile na njegovo ponudbo, da pusti vse one Kubance, ki žele oditi za svojimi sorodniki v Združene države, tja. Predsednik Johnson je v svojem govoru ob podpisu novega vselitvenega zakona povedal jasno, da so vrata Kubancem v svobodo odprta. Najprej naj bi prišli v Združene države tisti, ki so ločeni od svojih otrok, staršev, mož in žena, nato tisti, ki so v ječah zaradi političnih razlogov. Johnson je določil Miami v Floridi kot mesto njihovega sprejema, od koder bodo

potem razseljeni po Združenih državah.

Begunci bodo dobrodošli in jim bodo Združene države pomagale. V ta namen je predsednik napovedal, da bo zaprosil Kongres za 12.6 milijonov kot sredstvo za kritje začetnih stroškov. Selitev naj bi prevzel pod svoj nadzor Mednarodni Rdeči križ. Johnson je dejal, da upa, da se bodo mogli vsi "nek drugi dan, ko bo njihova domovina očiščena nasilja, brez strahu vrniti v svojo domovino".

Sinoči je Castro zavrnil posredovanje Mednarodnega Rdečega križa in zatrjeval znova, da je pripravljen začeti takoj razgovore z Združenimi državami o odhodu kubanskih protikomunistov v ZDA, pa pozval predsednika ZDA, naj odpre vrata Amerikancem na Kubo.

Sodba v Hayneville kľofula za ameriški ugled po svetu

WASHINGTON, D.C. — Pred porotno sodišče v Hayneville, Ala., je prišel inženjer Coleman, ker je ustrelil semenišnika Danielsa iz New Hampshire, ki je prišel na jug, da pomaga črnecem, da se registrirajo kot volivci. V poroti so naravno sedeli samo "beli". Zato je porota tudi gladko oprostila obtoženca, češ da je Coleman streljal, da brani sam sebe. Resnica pa je, da Daniels ni imel nobenega orožja pri sebi. Vsi ostali Danielsovi "zločini" so pa naravnost smešni: da je baje poljubil črno dekle, da je nosil sumljivo perilo itd.

Tako se je v Hayneville ponovilo to, kar se dogaja redno v naših južnih državah. Vsak beli državljan s primernim ugledom lahko ubije črnca in se mu na porotni obravnavi ne bo zgodilo ničesar. Branil ga bo ves sodni aparat, kar ga imajo južne države. Kako bo pa sodba odjeknila v Afriki in Aziji, to patriotov v Hayneville ne briga. Še huje je pa to, da se na jugu sploh nihče ne briga za javno mnenje na tuje. Kako dolgo bo morala federacija še prenašati tako sodno postopanje na jugu?

Koncil izglasoval dekret o laišchem apostolatu

VATIKAN. — Vatikanski koncil je izglasoval dekret o laišchem apostolatu, ki naj ustvari novo podlago za sodelovanje med duhovniki v dušnem pastirstvu in farani. Pri Vatikanu bo ustanovljeno posebno tajništvo, ki bo vodilo in nadziralo izvrševanje dekreta.

Organizacije laiškega apostolata se bodo tudi lahko vezale med seboj na škofijski ravni, tudi sodelovanje v okviru domačih države ne bo izključeno.

V debato je sedaj prišel tudi dekret o "Cerkvi v modernem svetu". Debata bo še trajala dalj časa.

Iz Clevelanda in okolice

Seja—

Podr. št. 14 SZZ ima jutri, v torek, ob sedmih zvečer sejo v SDD na Recher Avenue.

Podr. št. 32 SZZ ima jutri ob sedmih sejo v navadnih prostorih pri Sv. Kristini.

V bolnišnici—

Mrs. Mary Štrukel z 1193 E. 172 St. je v Richmond Heights bolnišnici na Chardon Road.

Občni zbor—

Odbor Stajerskega kluba objavlja, da bo v nedeljo, 10. oktobra, ob 6.30 zvečer redni občni zbor v dvorani Baragovega doma na 6304 St. Clair Avenue. Vse člane prosi, da se ga prav za gotovo udeležijo.

Ali bo New York dobil demokratskega župana z republikansko podporo?

NEW YORK, N.Y. — V njujorskih primarnih volitvah je na demokratski strani zmagal Beame, na republikanski pa Lindsay. Poleg tega se vleče za župansko mesto še konservativni kandidat Buckley. Za demokrate ni kazalo dobro do zadnjega časa. New York je bil naveden na demokratskega župana Wagnerja, njega so ljudje poznali in imeli radi, ni bil pa priljubljen v vrstah njujorskih demokratskih politikov. Zato tudi ni več kandidiral.

Novi demokratski kandidat Beame ni preveč znan in so se radi tega demokrate bali, da ne bodo zmagali. Sedaj so jim prišli na pomoč kar republikanci! Republikanci so v New Yorku tipična manjšinska stranka, pa so se kljub temu razklali. Večina kandidira Lindsayja, manjšina pa Buckleyja.

Poznavalci njujorske politike trdijo sedaj, da bo Buckley odnesel Lindsayju ravno toliko glasov, kolikor bi jih Lindsay rabil za zmago. Zato je verjetno, da bo New York zopet ostal brez republikanskega župana. Po županu La Guardia ga sploh ni imel več.

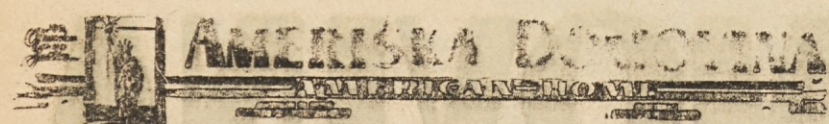
Johnson podpisal zakon o zavodu za umeinost

WASHINGTON, D.C. — Predsednik Johnson je pretekli teden podpisal navidezno malo pomemben zakon o Zavodu za umetnost in znanost. Zakon predvideva za prvo leto izdatke v okviru \$20 milijonov, ki jih pa mora Kongres šele odobriti. Zakona se zelo veselijo vsi ljubitelji ameriške kulture, kar so tudi pokazali ob priliki podpisa zakona.

Nabralo se jih je kar 300 in so predsedniku vneto čestitali, da je to začetek bodočega federalnega tajništva za prosveto, kot imajo podobna ministrstva že davno vse evropske vlade. Gradiva za novo tajništvo se je že dosti nabralo z našo novo prosvetno politiko, ki nalaga federaciji zmeraj več bremen, pa tudi več dela na prosvetnem polju.

Predsednik je ob tej priliki tudi razlagal, da bi rad dočakal, da bi naša prestolnica imela svojo narodno opero, svoje narodno gledališče, svoj narodni zavod za filme itd. Razume se, da je vnet tudi za narodni simfonični orkester.

Za prosvetarje v Washingtonu je bil podpis zakona pravi narodni kulturni praznik.

6117 St. Clair Ave. — Henderson 1-0628 — Cleveland, Ohio 44103

National and International Circulation

Published daily except Saturdays, Sundays, Holidays and 1st week of July

Manager and Editor: Mary Debevec

NAROČNINA:

Za Združene države:

\$14.00 na leto; \$8.00 za pol leta; \$4.50 za 3 mesece

Za Kanado in dežele izven Združenih držav:

\$16.00 na leto; \$9.00 za pol leta; \$5.00 za 3 mesece

Petkova izdaja \$4.00 na leto

SUBSCRIPTION RATES:

United States:

\$14.00 per year; \$8.00 for 6 months; \$4.50 for 3 months

Canada and Foreign Countries:

\$16.00 per year; \$9.00 for 6 months; \$5.00 for 3 months

Friday edition \$4.00 for one year

Second Class postage paid at Cleveland, Ohio

33

No. 189 Mon., Oct. 4, 1965

Fronte v vietnamski vojni

Prav je, da govorimo o njih ravno sedaj. Blizu se namreč konec deževne dobe in vietnamski partizani bodo zgubili kmalu, kolikor že niso, par prirodnih zaveznikov: dež, viharje, meglo, oblake, tropične nevihte itd. Vse to je oviralo vojaške operacije naših in saigonskih čet, obenem pa dajalo varno zavetišče rdečim gverilcem. Partizani so bili in so še danes mobilnejši od svojih nasprotnikov. Njihovi vojaki so izredno skromni, vztrajni, utrjeni, okretni, pa tudi navdušeni za boj proti tujcem in njihovim "hlapcem", kot se govori s komunističnimi izrazi. Našim in saigonskim četam je vreme stalno nagajalo in velikokrat onemogočalo vse akcije v zraku, od bombardiranja do prevažanja čet tekom bitk. Teh prednosti za partizane in negativnih okoliščin za njihove protivnike bo kmalu konec vsaj za nekaj mesecev.

Naše čete so v teh hudih mesecih storile, kar so mogle, pa tudi saigonske so pokazale več smisla za stvarnost v vojskovanju. Zmeraj manj tvegajo na slepo srečo, temeljitejši premislijo vsak pohod, tudi malih oddelkov, ga primer-no pripravijo in se zavarujejo pred presenečenji, ki jih morda čakajo iz sovražnikovih zased. Taktika v vietnamski državljanski vojni je torej dobila novo, realnejšo vsebino, v škodo gverilcem in v prid njihovim nasprotnikom.

Vse kaže tudi, da so naše čete začele tudi z novo strategijo. Še pred kratkim so omejevale svoje operacije le na vietnamsko obalo in na Saigon z okolico. Povsod drugod so se borile proti gverilcem "po partizanski". Nastopale so proti njim od časa do časa, od kraja do kraja, niso pa mislile na oporišča v notranjosti dežele, daleč od morske obale. Šele boji za oporišči Dacco in Kontum so namignili, da moramo računati z novo strategijo.

V čem obstoja ta strategija. Na podlagi skopih poročil bi lahko rekli tole: naše čete smatrajo, da imajo na obali že toliko dobro zavarovanih postojank, da jih lahko rabijo kot odskočno desko za akcije v notranjosti dežele. Tako je prišlo do bojev za Dacco, ponovnih bojev za Pleiku, do novih oporišč v Kontumu in v dolini An-khe. Morda bo treba postaviti še par takih modernih taborov, ki bodo z lahkoto dosegljivi s transportnimi letali in helikopterji. Kar ni dosegljivo s temi transportnimi sredstvi v notranjosti dežele, še ne pride v poštev za utrjene postojanke. Seveda ni zanemarljiv tudi transport po cestah, toda ne more biti še zanesljiva opora.

Zakaj so izbrane ravno te postojanke v notranjosti in ne druge? Obveščevalna služba je odkrila nove podatke o partizanski strategiji. Partizanske čete so razpršene po vsej deželi, toda brez oporišč ne morejo shajati. Malih oporišč imajo vietnamski partizani več kot preveč, toda ta oporišča niso hrbtenica njihovega oskrbovanja fronte z vojniki, orožjem, municijo, hrano, zdravili in obleko. Glavno breme nosijo večja oporišča, kjer se nahajajo velika skladišča, arzenali, bolnice, pa tudi višja poveljstva, štabi itd. Prometni in varnostni razlogi so svetovali partizanom, da glavnih oporišč ne gradijo v džunglah in sredi močvirij, blizu obljudenih krajev, ampak v hribovitih in slabo naseljenih krajih, ki so sovražniku težje dostopni, za partizane pa preglednejši.

Vse to je kazalo novi ameriški strategiji pot v gorate kraje gornjega Južnega Vietnama, ki ležijo bolj na severu kot na jugu ceste št. 19, ki vodi od morja v Laos. V teh krajih ležijo mesta kot Pleiku, Dacco, Kontum, tam se nahaja tudi dolina An-khe. Tam so sedaj naše postojanke, ne mordačasne, ampak preračunane na dolgo dobo. Imajo poseben namen: služiti kot odskočna deska za uničevanje nasprotnikovih velikih oporišč, ki se nahajajo skrita v gorah in gorskih dolinah, v gozdovih, zasekah itd. Uničevanje gre sistematično svojo pot. Ko so oporišča odkrita, jih naši bombniki zasujejo z bombami, potem pridejo helikopterji, da ugotovijo posledice bombardiranja, potem se začnejo napadi s padalci, marini, izbranimi saigonskimi četami itd. Pravijo, da so te akcije večinoma uspešne, ne morda v tem, da bi pobili in zajeli veliko partizanov, ampak v tem, da uničijo in porušijo vse postojanke, ki jim pridejo pod roke. Partizani so hitro razumeli novo ameriško strategijo, zato so se vrgli na tako srdite boje v Anke, okoli Pleiku itd., srditejši kot so bili boji okoli Dananga ali Quinhona na morju. Seveda imajo nova oporišča še drug namen: čim temeljiteje pretrgati zvezo med gornjim in spodnjim delom Južnega Vietnama, posebno z delto reke Mekong, ki lahko redi z rižem ves Južni Vietnam, ako bi bil mir.

Nova naša strategija se kaže tudi v tem, da hočejo naše in saigonske čete razbiti prometni obroč, ki so ga partizani napravili okoli Saigona. Niso Saigona obkolili, ga tudi ne oblegajo, pa vendar ne moreš iti iz Saigona preko 20-50 milj, pa biti varen za svoje življenje. Ta obroč je treba razbiti ne samo z vojaškega vidika, ampak še bolj iz po-

litičnega. Vietnamsko podeželsko prebivalstvo mora priti do prepričanja, da partizani ne morejo blokirati prestolice z vlado od ostale dežele. Boj proti obroču traja že nekaj mesecev, krivo je temu vreme; morda bo suha doba omogočila hitrejšo in uspešnejšo akcijo proti partizanom.

Nova strategija se čuti tudi na jugu v delti reke Mekong. Partizani so se tam močno zasidrali v močvirjih in džunglah. Imajo pa tudi kolikor toliko dobre zveze s Kambožjo preko reke Mekong in s severnim Vietnamiom ob morski obali z malimi ladjami. Ker je ravno dolnji del Južnega Vietnama, posebno pa delta, zelo gosto naseljen, lahko partizani stalno mobilizirajo nove nabornike, ker se tu domačini ne morejo nikamor umakniti pred terenci. Zato skušajo naše in saigonske čete uničiti tu čim več partizanskih oporišč, skladišče, zased in podobnih utrjenih postojank. Teren je pa tak, da največ lahko opravijo samo težki bombniki, zato slišimo tudi toliko o bombardiranju v teh krajih.

Suho vreme bo najbrže zahtevalo tudi nekaj spremembe v strateških bombardiranjih Severnega Vietnama. Podatkov je pa še premalo, da bi mogli soditi o novi strategiji.

Kraji, kjer se sedaj vršijo najhujši boji, so torej: Severni Vietnam, kraji ob cesti št. 19 v gornjem goratem delu dežele, okoli Saigona in v delti reke Mekong. Verjetno bodo trajali vso suho dobo, ako se ne zgodi kaj posebnega zunaj vojaških operacij.

Lasallski glasovi in odmevi

(Piše Matevž iz "Sunny Spot City-a")

La Salle, Ill. — Naša slovenska naselbina v La Salle je ena izmed starejših slovenskih naselbin v Ameriki. Naj na kratko pojasnim, odkod in zakaj tako. Časi pred 70 in 80 leti tod in po tej okolici so bili drugačni, kakor so sedaj. Kdor je še med nami iz tistih časov, mi bo pri-trdil, da tedaj niso imeli vse križem Z.D. to, kar imamo danes. Ni bilo asfaltiranih cest in potov. Saj še kakih s cestnim peščencem nasutih cest in potov ni bilo. Le nekaj železniških prog je bilo. Precej teh so pa gradili že tedaj in na delih so imeli večinoma italijanske delavce zaposlene.

Tamkaj od Velikega Chicaga semkaj so mimo vodnega toka reke Chicago, tu in tam ob reki Kankakee, potem naprej ob reki Illinois, v katero pride že več izlivov in dotokov raznih potokov, so v zadnjem četrtrletju devetnajstega stoletja že kopal in gradili illinoiški kanal. To je bilo veliko podvzetje. Gradili so ga iz vzroka, da bi napravili zvezo za kolikor mogoče možno vodno plovbo med Michigan-skim jezerom in reko Mississipi in po tej doli v Mehiški zaliv in v Atlantsko morje.

Ker tiste čase tehnika še ni nudila parnih lopat, buldožerjev in takih strojev, s katerimi zajemajo prst, vse drugo pa nakladajo na železniške vagonne in parobrode, itd., so potrebovali na deset in deset tisoče težakov delavcev, ki so znali vihteti kop-ke, krampe, sekire in premetavati z lopatami peščeni gramoz in drugo. Ti težaki so bili slabo plačani. Tisti čas največ po 10 do 12¹/₂ c na uro. Delali pa po 12 in včasih 13 in več ur na dan. Drugo polje, kjer se je dobilo delo tiste čase, je bilo po premogokopih, ali tu in tam po kamnolomih okrog tovarn za cement. Plače tudi skromne.

V take razmere in okoliščine so pred 80 leti in tako nekako tiste čase prihajali v Ameriko mladi slovenski fantje in moške. Nekaj teh je dala Gorenjska, precej tudi Dolenjska, še več pa naša sončna Belokrajina. Ti danjani slovenski fantje in moške so bili iz preprostih kmečkih vrst. Prinesli so s seboj čez morje poštena srca, pridne slovenske roke, ljubezen in vero do Boga in svojega naroda. So se vsi tega zavedali ali ne, — ampak to je največje bogastvo in posest, ki jo more kdo odnesti s seboj na pota življenja v tuji svet, če ga gotova usoda, taka ali taka, požene vanj. Odkod in zakaj to sklepam?

Iz zelo enostavnega razloga! Ti slovenski fantje in moške, o katerih tu govorim iz tistih časov pred 80 let in več, so prihajali v Ameriko, tu trdo delali ob skromnem malem zaslužku. Sami pri sebi so si pritrgovali in skromno živeli. Domov v stari kraj pa pošiljali vsak cent in dolar, ki so ga mogli utrpjeti, da so doma njihovi odplačevali dol-

gove na njihove domove in poslaste. Na tisoče in tisoče slovenskih domov in kmetij vse križem slovenske zemlje so taki trpinji rešili, da niso propadli. To je bridka resnica!

In domovina — ali jim je v teh ozirih dala kaj res vrednega priznanja? Ne mislim ožjih sorodnikov v vsakem slučaju. Ti že sami poravnajo take zadeve med seboj, nekateri tako, drugi drugače. Ampak oficijelno, če tako hočete, v imenu vsega naroda, če smem tako poudariti — se je domovina kdaj na kak način, ki naj bi bil delno, ali kakor že hočete, vidno s kako hvaležnostjo in priznanjem izrazila tem slovenskim sinovom in hčeram, kar so ti v svoji ljubezni do domovine doprinesli za njo? V mislih imam čase do zadnje ali druge svetovne vojne, v katerih so imeli slovenski voditelji že nekaj besede in bi bili lahko kaj storili tudi za izseljence, če bi jim to na misel prišlo. Zakaj to poudarjam? Zato, ker hrvatski in srbski politični predstavniki v predvojnih letih so se bo-lje zanimali za svoje izseljence v tujini, kakor naši slovenski. Bridka resnica, pa je le resnica! Ne trdim tega tjavendan. Pred 30 leti mi je omenil vladni zastopnik jugoslovanske vlade do-kaze za to. Čudil sem se, zakaj tako in v premišljevanjih iskal pojasnila za to. Zase sem jih v premišljevanjih našel, ki se mi pa ne dopadejo... Na misel mi pridejo, ko večkrat tu in tam naletim na pogoste slaspeve, pa vedno stopi predme vprašanje: Koliko srca so pa imeli vsi ti za nas izseljence pred vojno? Če ga je bilo kaj, je bilo vse bolj nekam prisiljeno, najbrž le radi pritiska za to po nekaterih res pravih navdušenih voditeljih med nami izseljenci. Med tiste pa, ki so se res zanimali za nas izseljence, sta pa spadala v tem oziru res nadvse zaslužna duhovna višja pastirja, pokojni nadškof A.B. Jeglič in njegov naslednik pok. nadškof dr. Gregorij Rožman. Ampak drugi politični voditelji namreč, so pa bili "preobloženi" z domačo ožjo politiko in niso dosti videli preko domačih plotov, kako se izseljencem godi po svetu. Glede te "širokogrudnosti" bi lahko še marsikaj zapisal — a kaj pomaga? Pozabiti se pa ne da kar tako.

Pustimo to. Iz tistih pionirskih let slovenskih priseljencev v Ameriko imamo tu v La Salle precej za pokazati. Za čuditi se je, da so Slovenci vse tja do l. 1890 pa do časa malo pred drugo svetovno vojno ustanovili do okrog 15 okrog 15 raznih podpornih in kulturnih društev in klubov. Imeli smo uniformirane oddelke pri raznih društvi, slovenske godbe in cele vrste raznih oddelkov za ta in oni namen. Pozidali smo dve cerkvi, farne šole, posebno zadnja nova šola z moderno dvorano je nekaj, na kar smo lahko

ponosni vsi in bodo še dolgo, dolgo na to lahko s ponosom kazali naši potomci. Zaslužno za uspehe zadnjih let ima predvsem naš sedanji marljiv in navdušeni č. g. župnik Michael Železnikar, kateri je tekom zadnjih 15 let vložil veliko dela in truda za vse. Veliko je dosegel in če kaj, baš nova šola in lepa dvorana sv. Roka na Šesti cesti in Crossat, boste še dolgo, dolgo govorili o njegovi delavnosti za našo faro in naselbino! Hvala in priznanje mu gre. Čast mu!

Veliko drugega še bi se dalo napisati o naši naselbini in tako tudi o drugih naselbinah po Ameriki. Morda bo kdo, če mu bodo slučajni znani, to še napravil. Nekaterim se taka opisovalna dopadejo — nekaterim ne. Med tiste "nekateri" spadajo ti isti, ki vsega tega in vse to ne poznajo. V časih pred njimi se je to vršilo. Za vse to niso doprinesli sami kakih žrtev. Izšli so iz časov dob njihovega življenja, zato ne čutijo mnogi (ne vsi) nobene navezanosti, ne spoštovanja do vsega tistega, kar je kdo pred njimi doprinesel v žrtvah iz ljubezni do slovenskega obstoja v tem novem svetu, dokler je kaj takega možno. Naše prednike niso strašili nobeni pomisleki, da bi bile vse te žrtve, kakš Sisi-fovo delo v teh slučajih — to v gledanju v daljino prihodnost več rodov naprej. To vsem nam pove nekaj takega, kar so pripovedovali v preteklosti mnogi taki slučajji med preprostimi kmečkim ljudstvom in družinami v starem kraju. Stari, ki so mogoče po velikem trudu prišli do kakega lastnega "grunta" ali "kota", trpeli zanj, vložili desetletja težkega dela vanj, so ga cenili in vrednotili bolj, kakor so celo cenili člane svojih lastnih družin. Saj so vam znani stari kmečki pregovori. Eden tak je: Kmetu je hiša pogorela. Stokal je, pulil si lase in jokal, kaj bo zdaj? Pa ga je sosed tolažil:

"Le potolaži se, dragi sosed, si boš pa drugo hišo napravil. Zahvali Boga, da imaš zdravo ženo in družino!"

Pa mu odgovori prizadeti:

"Ja, ja, ženo se lahko drugo najde — hiše pa ne tako, ta ne zraste sama, treba jo je zidati, potem pa tudi plačati!"

Bila mu je hiša več, kakor pa vse drugo.

Vsemu temu smo nekam kar podobni ameriški Slovenci zadnjih par desetletij. To je, mnogi stari in novi — ni dosti izjem, če sploh kaka! Nimam namena koga žaliti, ampak kar nekam po odtujenih potih hodimo, vsak sam zase. V medsebojnih javnih odnošajih smo kar nekam po škotsko skopi, da bi kmalu drug drugemu ob jutrih ne voščili dobrega jutra in dneva! To v gotovih slučajih. Jaz bi rekel k temu, da to pravo slovensko zavrednost in ponos — kar v trebuhu grize! Oprostite izrazu — a zdi se mi tako in zato, tako povem, kaj bi hodil okrog z ro-kavicami.

Po vsem tem bi pa vprašal:

Ali za te naše bolezniki ni nik-jakor nobenih zdravil? Kdor ve za taka zdravila, naj jih svetuje! Narod mu bo hvaležen za vsak pravi nasvet — le na dan s takimi nasveti!

K vsemu temu se bom še od časa do časa oglašil. Želim, da bi se še drugi!

Vse zavedne slovenske čuteče slovenske rojake tu in po vsem svetu iskreno pozdravlja

Matevž

Nova plošča slovenskih narodnih pesmi

Milwaukee, Wis. — Znano je, da Slovenec rad poje in uživa slovensko pesem. Saj slovenska pesem zveni tako lepo. Slovenski zbor fare sv. Janeza v Milwaukee je izdal ploščo slovenskih narodnih in umetnih pesmi, ki je že nekaj tednov na razpolago ljubiteljem slovenske pesmi. Na plošči lahko slišite mešani zbor, ženski zbor in moški zbor. Ljudem posebno ugaja

duet: Mamici. Kako krasno besedilo je za to pesem. Ni mogoče skoraj, da bi ostale oči suhe in srce prazno ob zvokih in besedilu te pesmi. Zato je zelo primer-na za dar materam ob materinskem dnevu. Tudi druge pesmi so primerne za razne prilike. Pesmi slovenske te nadalje spominjajo rojstnega in domačega kraja in lepih dni tvoje mladosti. So primerno darilo za Božič, za godovne dneve in rojstne dneve.

Naklada plošče je majhna, le 500 plošč smo naredili. Od teh jih je prodanih ali v prodaji že 300. Zato ne odlašajte in takoj naročite ploščo, dokler je še kaj plošč na razpolago. Če želite koro-mo dati ploščo za božično darilo, ne odlašajte, ampak jo naročite takoj. Ploščo dobite vedno pri E. Majhenichu, 1010 So. 9th St., Milwaukee, Wis. 53204. V Chicagu jo dobite pri Mrs. Ana Gaber, 2215 So. Wood St., Chicago, Ill. 60608. Dobra gospa Gaber, ki jo v Chicagu poznamo kot navdušeno kulturno delavko, je bila tako dobra, da je prevzela razprodajo plošče za Chicagu in okolico. V Jolietu jo prodaja Mr. Florijan Markun, 809 No. Center St., Joliet, Ill. 60435. V Gilbertu, Minn., jo prodaja Mr. Jože Škorjanec, Box 15, Gilbert, Minn. 55741. V Clevelandu je obljubil svojo pomoč Franc Lončar, zastopnik Ave Maria. Njegov naslov: 7611 Myron Ave., Cleveland, Ohio 44103. Naročite jo pri njemu ali na danem naslovu ali v Sloven-ski pisarni. Naročite jo pri njem in on bo posredoval, da jo boste čimprej dobili po pošti.

Plošča stane \$5. Dirigent zbora Ernest Majhenič je ploščo izdelal ne iz želje po kakšnem dobičku, ampak iz ljubezni do slovenske pesmi in da ustreže tolikim, ki so po plošči slovenskih narodnih pesmi dolgo spraševali. Ves čisti dobiček, če na to sploh kdo gleda, vsaj dirigent Ernest Majhenič na dobiček sploh ne gleda, je namenjen cerkvi fare sv. Janeza v Milwaukee, kjer je ravno v teh dneh dobila dovoljenje za gradnjo nove slovenske cerkve sv. Janeza v Milwaukee.

Mnogi morda pričakujejo od plošče več, kakor nudi. Mnogi bi radi bolj stare in znane pesmi. Vsem ni bilo mogoče ustreči. Gotovo pa bo vsak dobil iz plošče nekaj pesmi, ki mu bodo ugajale. Enemu bodo všeč te, drugemu druge pesmi. Vsak pa bo gotovo užival po svoje slovenske pesmi, saj zvenijo tako domače.

Onim, ki ploščo že imajo, svetujem, da ploščo večkrat dobro osnažijo s primerno krpo. Nabe-re se namreč posebno pri novih ploščah s časom nekaj prahu in to ovira, da plošča ne zveni, kakor bi morala.

Prevzel sem tudi razprodajo plošče in z veseljem ustrežem vsakemu, ki jo naroči. Javno pa se tukaj zahvaljujem vsem tistim, ki ste prevzeli skrb za razprodajo poleg mene. Imena in naslove sem vam podal zgoraj.

Ernest Majhenič,

dirigent zbora

Ernest Terpin:

Pri Sv. Ani v Francoski Kanadi

Cleveland, O. — Že dolgo let smo golihi tiho željo, da bi vsaj enkrat obiskali slovečo baziliko sv. Ane pri Quebecu v francoski Kanadi, kjer dobra mati sv. Ana deli posebno milosti vsem, ki se k njej zaupno zatekajo.

Po zaslugi g. Franka Sfiligo-ja so se naše želje izpolnile v petek, 3. sept. 1965, ko se je zbrala pred Baragovim domom velika skupina romarjev, ki jih je g. F. Sfiligoj tako čudovito organiziral in pripravil za dalj-no potovanje k Sv. Ani de Beau-pre. Ni nikakor mala reč prevzeti odgovornost in vodstvo za velikopotezno romanje s prav kratko odmerjenim časom treh dni, toda g. Sfiligoj je po fino izdelanem ter preštudiranem načrtu dosegel ta rekord.

ODHOD. — Zvečer tistega

dne je bilo pri Baragovem domu kakor na sejmšču; sestali so se znanci in prijatelji ter se veselo pozdravljali. Ni bilo treba dolgo čakati, da je pripeljal velik Greyhound bus, v katerega so romarji navdušeno stopali, u-redili svojo prtljago ter zasedli svoja mesta. Ko se je vrvenje nekoliko pomirilo, je g. Sfiligoj pozdravil romarje ter prečital njih imena. Vsak romar je tudi prejel krajevni seznam potovanja, na katerem je bil označen čas in razdalja med posameznimi postojankami. Točno ob 7.30 zvečer je bus odrinil izpred Baragovega doma na velecesto v smeri proti Buffalu. Naša skupina je štela 37 romarjev, ki so bili vsi navdušeni pevci in pevke, zategadelj smo mnogo peli ter mnogo molili. F. Sfiligoj je sestavil dnevni red, po katerem smo se stanovitno držali; vsak dan smo molili sv. rožni venec, angelsko češčenje in vsak dan smo imeli med vožnjo pete litanije. Rožni venec je molila Mrs. Mary Moniza, pete litanije je vodil g. Matthew Tekavec, petje pa soprani Mrs. Danica Sfiligoj, Mrs. Vida Sfiligoj, Miss Ivanka Cerar, Mrs. Sophie Kadunc, Mrs. Mary Mayer, Mrs. Jennie Kuret, Mrs. Antoinette Skarici in tenor g. Vinko Sfiligoj. Hiteli smo mimo Madisona, Geneve in v Erie nas je dohitela noč. Ob desethi smo se že vozili skozi Buffalo. Ker je bil naš bus opremljen z zvočnikom ter umovalnikom, je bilo ponočno potovanje kar udobno. Ravnati smo se morali po zgledu judov, ki se ponoči vozijo in spijo — podnevi pa mešetarijo in barantajo; toda nas je spremljala živa vera in mončno hrepenjenje, da bi srečno prispeli k Sv. Ani.

Na busu smo doživeli veliko presenečenje: Mrs. Danica Sfiligoj je pričela deliti romarjem doma spečeno, okusno potico, ki smo jo veselo drobili s posebno slastjo, ker nam je poslala suha usta. Takoj za njo je njen mož g. Frank Sfiligoj delil pijajočo; vsak romar je prejel kozarec "Ginger Ale" in en "štamperl ta kratkega", da si je namočil suho grlo. Za vse te dobrote smo bili zelo hvaležni in prav židane volje smo prišli ob enajstih v Pembroke, N.Y., kjer smo imeli polurni odmor.

Naš bus je drvel po 70 in 75 milj na uro; kmalu smo imeli za seboj Batavio, Rochester in ob 1.30 zj. dosegli mesto Syracuse, kjer so premenjali voznika in mi smo imeli pol ure počitka; iz Clevelanda v Syracuse je 338 milj, torej smo imeli skoro pol poti za seboj. Čez dve uri dobre vožnje smo prišli v Watertown; večino romarjev je že objel spap-ec. Temne sence dreves so živ-gale mimo nas, le tu pa tam se je od daleč zablišnila kaka luč in zdelo se je, da je spala tudi vsa narava, a nekdo je na tej samotni poti čul in pazil nad ponočnimi vozniki, kajti blizu mesteca Antwerp se je mahoma bus ustavil, pred busom je stal šerif z opasanim revolverjem ter z lučjo v rokah pozval voz-nika na zasliševanje. Kaj sta obravnavala, se nič ne ve, a voznik je pokazal neko listino in pot skozi samotno se je zopet nadaljevala. Ob 5.20 se je bus ustavil pri mestecu Trout River, voznik nas je povabil na zajtrk v bližnjo restavracijo. Ker se nam je zdelo še pre zgodaj, je voznik odšel sam na polurno zajtrkova-nje. Medtem se je že pričelo dani-ti in med vožnjo smo uživali krasoto vzhajajočega sonca; tam daleč na obzorju je poku-kalo skozi silhueto dreves vse-joživiljajoče sonce, rdeče in žare-če kot ogenj ter lučalo svoje zla-te žarke na mimo leteče travni-ke in pašnike. Ob 6.45 zjutraj smo se vozili skozi mesto Malo-ne in ob 7.30 ugodili velikansko reko sv. Lovrenca. Vozili som se čez velikanski most, s ka-terega smo občudovali veličast-ni veletok, v katerem se je rav-no kopalo jutranje sonce. Kanad-ska straža nas ni prav nič nadlegovala in tako smo prišli že ob 7.45 zjutraj v MONT-REAL. (Dalje sledi)

"SLOVENIJA" IZHAJA
KOT PRILOGA
"AMERIŠKE DOMOVINE"

Leto XI.
Številka 4

SLOVENIJA

GLASILO SLOVENSKE KRŠČANSKE DEMOKRACIJE

Dopise pošiljati na:

"SLOVENIJA"
6117 St. Clair Avenue
Cleveland, Ohio 44103

Odgovorni urednik
Dr. Ludvik Puš

KRŠČANSKI SOCIALIZEM - KOMUNISTIČNI TROJANSKI KONJ

Stara zgodovinska legenda pripoveduje tole:

Ko Grkom vsi napor niso pomagali, da bi se polastili mesta Troje, so se zatekli k zvijači. Napravili so velikega lesenega konja, vanj skrili četo vojakov in tega konja postavili pred trojansko vrata. Trojanci niso videli v tem konju nobene nevarnosti in so ga potegnili v mesto. Ponoči pa so v konju skriti vojaki zapustili konja, odprli trdnjavska vrata in grška vojska je lahko vdrla v Trojo.

Ta igra se je v zgodovini že večkrat ponovila. Že večkrat so se vojske in duhovne sile posluževale trojanskih konjev v podobni ali drugačni obliki. Zlasti komunisti so spretni v uporabi trojanskih konjev. Na vse mogoče zvijačne načine se skušajo vrniti v nasprotnikove vrste.

Na Slovenskem je bil že red vojni, med njo in je še danes eden izmed takih komunističnih trojanskih konjev — **krščanski socializem**. Ko so komunisti videli, da katoličanom z direktnimi vabilom in napadi ne morejo priti do živga, so se vrnili v katoliške delavske in dijaške vrste in začeli rušiti krščanske osnove z marksističnimi nauki. Ti marksistični volkovi v ovčjih kožuhih so bili krščanski socialisti in njihov nauk je bil krščanski socializem. Ta nauk, ki ni nič drugega kot marksizem v krščanski obleki, je razjedal krščansko telo, uničeval krščansko življenjska načela, rušil cerkveno avtoriteto, omalovaževal in smešil vse krščansko socialno delo itd. Tako so si komunisti s pomočjo krščanskega socializma odprli vrata med slovenske delavce, nekatere dijake in intelektualce; med kmečko prebivalstvo niso mogli prodreti ne tedaj ne pozneje.

Da so bili ti krščanski socialisti res pravi komunistični trojanski konji, se je videlo zlasti ob začetku komunistične revolucije na Slovenskem. Komunisti so se dobro zavedali, da pri svojem majhnem številu z odkritimi kartami ne bodo ničesar dosegli. Slovenski narod — po veliki večini zavedno krščanski — je bilo treba pridobiti z neko "krščansko" vabo. In ta krščanska vaba je bil krščanski socializem. Krščanski socialisti (čeprav jih je bilo samo za eno pest), naj bi dajali Osvobodilni fronti in partizanstvu videz koalicije. Nekaj prekaljenih marksistov iz katoliških družin (Brecelj, Kocbek, Zemljak, Fajfar in dr.) je vzelo krščansko socialistično zastavo v svoje roke in z njo zajadrlo v komunistično Osvobodilno fronto. Ti "krščanski socialisti" (v resnici pa le komunistični pomagači) so bili nato vaba za nekatere manj razsodne in manj poučene kristjane.

Dolgo ta krščansko socialistična igra ni mogla ostati skrita. Ljudje so jo kmalu spoznali. Krščanski socializem se je razblinil. Mnogi zapeljanci so spoznali svojo zmoto in zapustili svoje lažnjive vodnike, ki potem niti skrivali niso več, da so pravi komunisti in da je bil krščanski socializem le zvijača za čas potrebe.

Kaj pa danes?

Komunisti gre danes vedno bolj na živce, da slovenska protikomunistična emigracija še ži-

vi, krepko živi, deluje, napreduje, v javnosti nastopa, je prisotna v raznih mednarodnih forumih, ima močan tisk, ki širi resnico o preteklih in sedanjih dogodkih doma. Zato poskušajo na vse načine, da bi to emigracijo razbili, uničili, spravili v medsebojne spore in borbe. V ta namen se poslužujejo najrazličnejših sredstev. Eno izmed teh je zopet — krščanski socializem.

Zopet naj krščanski socialisti opravijo, česar komunisti ne morejo. Krščanski socialisti naj razdvijajo slovenske kulturne delavce v zamejstvu, naj zlasti uničijo ugled in delovanje izrazito protikomunistične Slovenske kulturne akcije, Svobodne Slovenije, Mladike, Katoliškega glasa in dr. Krščanski socialisti napadajo in blatijo vodilne delavce slovenske protikomunistične emigracije, branijo Osvobodilno fronto in partizanstvo, pomejajo slavospeve "krščanskemu socializmu" Kocbeku, ki je v vsem času komunistične revolucije sedel v izvršnem odboru O.F. in je torej soodgovoren za moritve tisočev Slovencev in Sloven in zlasti pri pokolju 12.000 vrnjenih domobrancev in drugih protikomunističnih borcev in njihovih družin.

Kje pa se javljajo krščanski socialisti v zamejstvu? Svoje zatočišče imajo v tržaškem "Novem listu," ki je pravi trojanski konj za primorske Slovence. Ta list že 13 let spretno ruši idejno in organizacijsko edinstvo primorskih Slovencev, hvali in priporoča sovjetsko in jugoslovansko komunistično "stvarnost," žolčno napada in smeši slovensko protikomunistično emigracijo, napada in smeši purni sploh vso zapadno kulturno in politično delo.

Posebno pa se je "Novi list" razgalil ob aferi pri Sv. Križu pri Trstu. Njegov kulturni urednik Franc Jeza, znani krščanski socialist in bivši partizan, se je pri tej aferi odkrito postavil na partizansko stran in trdi, da so bili partizanski ideali pravi in kdor žali te ideale, ta zaslepljen v zgrešeni medvojni politiki.

Drugi list, kamor ležejo krščanski socialisti svoja jajca, je "Slovenska svoboda" v Monakovem. Pred seboj imamo prvo številko. V več člankih je skrit, v nekaterih pa očiten strup, ki naj razje telo slovenskih protikomunističnih emigrantov. Ta list očita vodnikom teh emigrantov oportunizem, hinavščino, strah, idejno senilnost. V posebnem članku pa dviguje "krščanskega socialista" Kocbeka do neba in trdi, da je Edvard Kocbek eden najodličnejših če ne najodličnejših predstavnikov sodobne slovenske literature.

Rekli smo in ponavljamo, da je Kocbek soodgovoren za komunistične brutalnosti in Slovenskem. Njegov krščanski socializem je bil samo navidezen, samo trojanski konj; v resnici je bil pravi marksist-leninist. Samo nekaj dokazov: V svojih partizanskih spominih, ki nosijo naslov "Tovarišija," pravi: "...vedno bolj spoznavam ali bolje rečeno doživljam marksistično razpoloženje..." (str. 37), "Nastaja nova doba, ki ji bo podlaga socializem" (str. 101), "Spoznavam komunistično zgodovinsko zakonitost" (str. 245), "Partizanstvo so slovenske duhovne vaje" (str.

I. Dva valova pojvne emigracije

Povojna emigracija je komaj 20 let zdoda, pa se že čuti velika razlika med prvim valom, ki je zapustil domovino v prvem povojnem desetletju in drugim, ki je prišel za njim.

Prvi val je poznal življenje v predvojni Jugoslaviji, je skušal vse grozote okupacije in tragedijo državljanske vojne, ve kolikor toliko tudi o življenju v komunistični Jugoslaviji. Si torej lahko ustvarja primerjave in sodbe, si lahko ustvari tudi svojo sodbo o komunizmu, kakršnega pozna iz lastne skušnje.

Čisto drugačen je pa tisti — ne ravno velik — roj emigracije, ki je zapustil rodno grudo po prvem in drugem desetletju po zadnji vojni. Ta val je premlad, da bi poznal življenje v medvojni Jugoslaviji, je tudi premlad, da bi mogel oceniti vse, kar se je v starem kraju godilo med vojno. Ta rod ni

282), "Krščanski socialisti nečemo biti le podrejeni učenci revolucionarji druge in tretje kategorije... Hočemo biti polnokrvni aktivisti..." (str. 431).

Tistim, ki iščejo krivcev naše tragedije in pokoljev naših ljudi v vseh, samo tam ne, kjer so v resnici, t.j. pri komunistih in pri Angležih, naj citiramo še en stavek, iz katerega je razviden ves Kocbekov cinizem in njegova odgovornost za pokolje na Slovenskem. Na str. 41 "Tovarišije" pripoveduje, da je imel dolg razgovor s Kidričem in da sta skupno ugotovila, da je potrebno duhovnike, ki začenjajo ogrožati naše (t.j. partizansko) delo, justificirati po treznem premisleku vseh okoliščin. In to je bil "krščanski" socialist.

Takega človeka imenuje "Slovenska svoboda" za najodličnejšega slovenskega predstavnika. — Našteli bi lahko še razna druga mesta v "Slovenski svobodi," ki kažejo, da imajo tam besedo "krščanski socialisti" — komunistični trojanski konji. Pri listu pa sodeluje tudi nekaj poštenih ljudi v dobri veri in ti vršijo vlogo "koristnih budal." Tako vlogo vršijo tudi nekateri prodajalci tega lista. Da bi bil list za nepoučeno javnost bolj privlačen, se zavzema za idejo slovenske države. To naj bi bile limanice za lovljenje kalinov.

In kaj naj rečemo o reviji "Most" in njegovem glavnem uredniku Levu Deteli? Zakaj je Detela začel izdajati v Trstu novo kulturno revijo "Most," ko tam že izhaja revija Mladika? Kako je mogel kot glavni urednik objaviti v tretji številki popolnoma marksistično usmerjen članek Aleša Lokarja? Čemu napada — Slovensko kulturno akcijo? Čemu napada slovenske katoliške politike in jim — podobno kot Jeza — očita zgrešeno medvojni politiko? Ali je bila in je morda borba zoper komunizem zgrešena politika? Zakaj je zapisal v nekem javno objavljenem pismu naslednje: "Kdaj bomo smeli s svojo lastno revijo spregovoriti v Sloveniji tudi krščanski socialisti?" Ali je treba vzeti ta stavek kot prošnjo za sodelovanje? —

Kakor smo že pred vojno in med njo trkali krinke z obrazov komunistov in njihovih sopotnikov, tako hočemo — v pričanju da je to naša dolžnost — tudi danes opozarjati slovensko javnost na skrite volkove, ki hodijo okoli v ovčjih kožuhih. Rudolf Smersu

I. A.:

Prebuditi se bo treba

užival normalne vzgoje in izobrazbe — seveda brez lastne krivde, — zato pa je prišel pod vpliv komunistične diktature, ki se mu ni mogel ogniti, saj mu je podlegel celo starejši rod. Življenjski pogoji, ki so po vojni bistveno spremenili duhovni obraz in materialno podobo naše bivše domovine, so pa tudi vplivali na pogled povojne mladine na svet, torej tudi na drugi val. Miselnost prvega vala mu je postala tuja, je ni več razumel. Vsako besedo, vsak pojav pojmuje po svoje, drugače od prvega vala.

Nastala sta torej dva svetova, ki se še ne moreta znajti v medsebojnih odnosih. Zato pa oba trdita, da imata prav. Prvi val sumi, da je drugi val vse preveč "okužen" od komunizma, drugi val pa trdi, da je prvi običal s svojimi idejami tam, kjer je bil v trenutku, ko je zapuščal domače kraje; je torej zaostal za časom in zgubil stik s sodobno stvarnostjo. Odskočni deski za poglede na komunizem se torej razlikujeta in zaenkrat ne dajeja možnosti za skupne nastope proti komunizmu. To je gotovo škoda in zahteva odgovor, kdo ima prav.

Zdi se nam, da bi moral biti prvi val strožji v oceni lastnega stališča in pokazati več razumevanja za stališče drugega vala. Ne bi prav nič škodovalo, ako bi si prvi val postavil vprašanje, ali ni prišel čas za revizijo marsikaterega med njegovimi pogledi na komunizem. Že pripravljenost na debato o reviziji bi ga približala drugemu valu. Naj se dotaknemo samo par točk, ki spadajo v tako debato.

II. O pridobitvah narodno-osvobodilnih bojev

Vsaka vojna in vsaka revolucija pustita za seboj posledice, ki jih more zanikati samo slepec. V Sloveniji je take posledice rodila tudi zadnja in z njo vred državljanska vojna. Pretežno dobre za zmagovalce, pretežno slabe za premagance. Kar smatrajo zmagovalci za dobro, smatrajo premaganci za slabo in narobe. Velja tudi pravilo, da vsakdo skuša videti samo dobre posledice, ne pa slabih. Končno dobijo posledice še dvojna ime, zmagovalci jih imenujejo drugače kot premaganci. Seveda se tudi ocene posledic razlikujejo kot noč in dan.

Tudi slovenski komunisti so našli za posledice svoje ime: "pridobitve narodno-osvobodilnih bojev." Njihovi nasprotniki pa nimajo o posledicah soglasne sodbe. Prvi val emigracije sploh odreja posledicam vsak značaj "pridobitev," jih smatra za katastrofo slovenskega naroda. Čim prej izginejo, tem bolje za Slovence.

Drugi val pa ne gre tako daleč. Prizna posledice kot stvarnost, ki se ne da izbrisati, naj bo dobra ali slaba. Bojuje se pa za pravico, da lahko te "pridobitve" svobodno ocenjuje tudi na domačih tleh, ako bi mu bila dana možnost in prilika. Hoče imeti pravico, da lahko pridobitve obsodi, da komunistom očita, da so jih zmaličili in da je prišel čas, da se sedanjim nosilci komunističnega režima umaknejo in napravijo prostor novim silam, ki bi iz pridobitev res ustvarile nekaj dobrega.

Med stališčem prvega in drugega vala je torej globoka razlika. Značilno pa je, da stališče drugega vala ni osamljeno na domačih tleh. Z njim se strinja celo večina puntarjev v mladih komunističnih vrstah. Ti so večkrat celo drznejši v zahtevnosti od drugega vala. Uradni slovenski titovci so na primer očitali Perspektivcem, da jih hočejo izriniti z oblasti in jo sami prevzeti. To se pravi: komunizem naj kar ostane, toda Perspektivci bi iz njega napravili nekaj boljšega in ga prekrasili z novimi idejami. Ni čudno, da so take ideje najbolj razburile novi razred in Tita samega, česar ne taji.

Kako je reagiral uradni komunizem na ta pojav med mladimi komunističnimi puntarji? Začel je popuščati! Dovolil je in dovoljuje kritiko o pridobitvah, ampak ne o vseh. Nekaj pridobitev je še zmeraj ostalo nedotakljivih. "Komunist" od 22. januarja jih na strani 10 navaja takole:

"Za jugoslovanske narode ni več bistvenih nejasnosti o sledečih vprašanjih: ali odpira več življenjskih možnosti epigonsko podrejanje tujim državam ali pa nacionalna neodvisnost in intenzivno sodelovanje z vsemi naprednimi in socialističnimi silami na svetu; ali smo dosegli hitrejši gospodarski in družbeni razvoj v okviru kapitalistične ali socialistične lastnine in družbene ureditve; ali je vsak posamezni med jugoslovanskimi narodi in ali so vsi skupaj močnejši in varnejši v svetu, če jih povezuje nacionalna ravnopravnost, ali če jih razbijajo antagonizmi centralizma in separatizma; ali dajejo večje razvojne možnosti jugoslovanskim narodom večstrankarski sistem, meščanske in klerikalne stranke, kakršne so obstojale v stari Jugoslaviji, ali sistem socialistične demokracije; ali daje večje razvojne možnosti naravna enotnost kmetov, delavcev in izobražencev ali njih politična nenotnost?"

Ako drugi val prizna obstoj "pridobitev" ali posledic, kakor hočete, potem se vsekakor nahaja v boljši družbi kakor prvi val. Prvi val ima doma vedno manj ljudi, ki bi se strinjali z njim v njegovi sodbi o "pridobitvah," drugi pa več. Kdo je torej — politično gledano, na boljšem?

Kdor torej smeši drugi val, češ da priznava obstoj "pridobitev," odnosno posledic državljanske vojne, si pa pridržuje pravico do kritike, samo dokazuje, da je pravilen očitek drugega vala, da je prvi zaostal za časom, se odmaknil od stvarnosti in ne čuti več, kakšni vetrovi vlečejo po Sloveniji in Jugoslaviji.

III. Poglavlje o socializmi

1) Ko je pred dobrimi 40 leti začel Hitler šariti s svojim nacionalnim socializmom, so nemški strokovnjaki našli nad 300 različnih pojmov o socializmu. Skoraj 99% teh socializmov spada danes v zgodovino, s tem pa še ni rečeno, da se ne bodo pojavljali novi.

Povojne socializme lahko delimo grobo v dve skupini: v socializme, kot se razvijajo v svobodnem svetu, in socializme za

železno zaveso, ki spadajo v komunizem, pri čemur komunisti vendarle trdijo, da so oni tudi začasni socialisti, ker doba za pravi komunizem še ni prišla vključ njihovim diktaturam. Obe skupini se ločita v odnosih do svobode in demokracije. Socialisti so za svobodo na vseh področjih, na političnem pa povrh še za demokracijo, zato pravimo, da so za svobodno demokracijo. Socialisti v komunističnem taboru odnosno komunisti pa pravijo, da so za ljudsko demokracijo, to je tako, kjer lahko pride njihova vodilna vloga (to je diktatura) do polne veljave. So torej dejansko proti svobodi in demokraciji, ker so za diktaturo. Ta razlika onemogoča vsako intimitetno sodelovanje med socialisti in komunisti, akoravno v mnogih točkah njihovega gospodarskega in socialnega programa ni prevelikih razlik. Socialisti in komunisti se torej ločijo v prvi vrsti v pogledih na politiko, veliko manj na ostalih področjih.

Prav tako važno od razlike med socialisti in komunisti je dejstvo, da je po zadnji svetovni vojni socializem ostal politična moda. Vsakdo, ki noče veljati za konservativca ali reakcionarja, hoče biti do neke meje socialistično nadahnen, čeprav se morda samemu še izogiba. Po tej poti smo dobili v raznih na levo usmerjenih strujah vse polno novih socialističnih pojmov, navadno zelo meglenih. Na drugi strani pa tudi nasprotniki socializma vidijo socializem v vsem, kar jim ne gre v račun. Ameriški konservativci vidijo na primer v vsaki socialistični zakonodaji začetek in nevarnost "socializma." Torej zmeda pri vseh in povsod.

2) Še večja zmeda vlada v tem pogledu za železno zaveso, na primer v Jugoslaviji. Tam so komunisti vzeli v zakup socializem. Kadar je treba, so komunisti, kadar se pokaže drugačna potreba, so socialisti. Zadržijo se poslali v Italijo kar dve delegaciji: prvo komunistično k italijanskim komunistom, drugo "socialistično" k Nennijevim socialistom. Treba je bilo samo spremeniti par besedi v naslovih delegacij, pa je bila stvar v redu.

Beseda socializem je v Jugoslaviji v časteh ne samo pri komunistih, ampak tudi pri njihovi opoziciji, kar jo je na tihem. Opozicija se nahaja v čudnem položaju. Komunizma ne mara, ker ga skuša na lastni koži, kapitalizma tudi ne mara, ker sploh ne ve, kakšna je njegova današnja podoba. Ga prevoja po vzorcih iz preteklih stoletij, kot jih slikajo komunisti. Kaj ji preostaja drugega, kot da se je zacepila za besedo socializem. Ker nima pravice do lastne organizacije, nima priložnosti, da bi svoj socializem predebatirala in pojem razčistila. Zato ima vsak nasprotnik titovstva svoj pojem o socializmu, navadno zelo primitiven. Želi si na tihem tak socializem, ki bi v njem bilo treba čim manj trdo delati in čim več na lahko zaslužiti.

Take vrste zmešan socializem cvete tudi v glavah drugega vala emigracije. Ko pridejo na svobodno, se čudijo, da morejo v

njej ljudje tako veliko delati, da se morajo toliko truditi za svoj napredek. Čudijo se, da v svobodni ni takih delovnih pogojev kot v Jugoslaviji. To jih zapele, da vidijo na tujem vse polno temnih strani, ki jih v Jugoslaviji ni, odnosno ni bilo; postanejo razočarani. Le počasi spoznavajo resnico, kot jo vidi svobodni svet. Čim več je v njih volje za uspehe ob trdem delu, tem preje spregledajo, toda vera, da bo Jugoslavija po zatonu komunizma vendarle prišla do svojega "boljšega socializma," s tem v njih ne ugasne.

Ravno vera in upanje v nek nov "socializem," ki naj bi sledil komunizmu, je političen pojav, ki bi moral z njim računati prvi val emigracije. Ne roji samo v glavah drugega vala emigracije, je doma tudi med tiho opozicijo v Jugoslaviji. Treba je računati z njim. Beseda sama naj ne straši, akoravno se je marsikdo v vrstah prvega vala emigracije boji. Mislimo, da je strah precej pretiran. Beseda ni konj, še posebno v politiki ni. Treba jo je zmeraj razumeti v luči dejanskih razmer in ne samo v luči zgodovine. Časi se pač spreminjajo in politika se mora z njimi, ako noče utoniti v lastni zastareli načelnosti.

3) Tu sem spada beseda o krščanskem socializmu.

Krščanski socializem ni izvirna slovenska ideja. Je bil na prelomu stoletja presajen iz tujih krščansko-socialnih gibanj. V boju proti socializmu in po prvi svetovni vojni s komunizmom je zmeraj manj mislil na privednik "krščanski" in zmeraj bolj na samostanik "socializem." Ko se je po prvi svetovni vojni vmešal v politiko, se ga je lotila kljubovalnost in žej po originalnosti. Boj s komunizmom je prelevil v tekmo z njim. V tekmi je hitro podlegel in padel pod komunističen vpliv. Vse skupaj se je končalo s potopom v komunistično Osvobodilno fronto. Komunisti so puščali in puščajo ostankom krščanskega socializma samo še toliko akcijske svobode, kolikor jo ostanki rabijo za agitacijo okoli ogle za jugoslovanski komunizem. O idejni osnovi svojega gibanja ne govorijo več. Doma ubogajo komuniste, zunaj, v svobodi, pa branijo svojo politiko v prikritih besedah.

So v vrstah prvega vala emigracije želje po obnovi boja s temi ostanki na način, ki smo nanj navajeni še izpred časov zadnje vojne. Mislimo, da tak boj ne bo rodil pričakovanih sadov. Pobijati te ostanke s sklicevanjem na papeške enciklike ne bo rodilo pravega uspeha. Ako bi se bili krščanski socialisti bolj držali idej, naukov in duha okrožnice Leona XII "Rerum novarum," bi poznejšim papežem ne bi bilo treba pisati novih okrožnic o tem problemu.

Spor z ostanki krščanskega socializma je treba presoati le s političnega stališča, saj obravnavajo v svojih izjavah samo politične probleme. Odgovorijo naj na vprašanje: kako to, da vse ostale vrste socialistov zagovarjajo svobodo na vseh področjih, na političnem pa še demokracijo, dočim slovenski krščanski socialisti molčijo? Kako to, da vidijo v titizmu samo svetle strani, temnih pa ne omejujejo niti toliko kot puntarji v komunističnih vrstah? Kako to, da niti besedice ne zinejo v prilog zahtevi, da naj Tito dovoli

OBLAST IZ LJUDSTVA IN DRUGO

(Pripombe k članku dr. Jožeta Velikonje v Zborniku 1965, str. 204-206.)

Spretni pisci razprav se pri obravnavanju predmeta, ki naj se prikaže in utemelji v smislu njihovega stališča in gledanja, poslužujejo dokaznega materiala, ki se povprečnemu bralcu zdi ne samo logičen, marveč dokazilen, ker je porabljen po spretni predpripravi, — veljavni za splošno, generalno aplikacijo, do čim so morda zelo važni elementi, ki govore proti, omenjeni samo mimogrede. Tako se avtorju ne more očitati, da ne upošteva vseh osnovnih komponent, način pa, kako te komponente uporablja, ostane večini bralcev nezanimiv ter ga utegnejo celo popolnoma prezreti. Končni vtis je prepričanje, da je avtorjevo gledanje pravilno, ker je resnično.

Dr. Jožetu Velikonji priznam, da je zelo spretan v prikazovanju svojih idej o komunizmu in da je njegovo razglabljanje in razčlenjevanje gospodarskih in političnih elementov, kakor se manifestirajo v komunističnem sistemu, kar prepričljivo za tistega, ki jim ne gre prav do dna. Kdor pa jim gre do dna, se mu odkrije, da pisec ni prišel do čiste resnice, temveč je ostal nekako na pol poti, kjer se lahko obrne sem ali tja. Poglejmo:

1) Glede vprašanja o izvoru oblasti pravi: "Po komunističnem gledanju, pa tudi po gledanju velikega dela nekomunistov, izhaja oblast iz ljudstva." "Ima jo, kdor si jo od ljudstva pridobi." Vse to je res in drži! Samo dostaviti je treba, da oblast ne pride in ne more priti od ljudstva, kadar si jo kdo pridobi brez svobodno izražene volje ljudstva tako, da to ljudstvo z nasiljem ustrahuje. Bo kdo dejal: bila je tačas vojna in revolucija?

nasprotniki ne dojema. Je preveč negativno usmerjen, se bori samo proti komunizmu, ne pa za svobodo. Ako bi se boril za svobodo, bi pozdravljal vsak poraz komunistične diktature na kateremkoli področju in temu primerno tudi podpiral nasprotnike komunizma na vseh področjih, ne samo na političnem. Ako bi dojel smisel boja za svobodo, ne bi šli mimo njega neopazeni vsi pojavi na kulturnem, socialnem, gospodarskem polju itd. Videl bi v njih, kako si svoboda utira pot skozi špranje, ki jih čas seka v komunistično diktaturo. Tako opazovanje bi ga pripravilo na misel, da je treba boj proti komunizmu, da se sodobno izrazimo, modernizirati, kajti v 20 letih je že močno zastarel. Kaj takega je pa mogoče samo takrat, kadar se protikomunisti postavijo na stališče, da se je treba boriti za svobodo na prvem mestu in šele potem proti komunizmu kot sovražniku svobode.

Priznati moramo, da drugi val emigracije to razume bolje kot prvi.

V. Zakaj te misli ravno sedaj? Mnogim bodo te misli nepotrebne, mnogim prepozne, mnogim prezgodne, mnogim pa pregrešne. Zdi se nam pa potrebno, ker čaka emigracijo nov problem.

Gospodarska stiska je postala v Jugoslaviji tako velika, da bo rodila "gospodarsko emigracijo" na veliko. Ta emigracija bo šla po svetu s trebuhom za kruhom, obenem pa bo nehote vzela s seboj vse poglede, kar jih je nabrala v Jugoslaviji na komunistično stvarnost. Ti pogledi se bodo razlikovali od pogledov emigracije iz prvih 20 povojnih let. S to emigracijo bo treba iskati stikov, ne pa jo obsojati. Ako bo prva povojna emigracija zašla na drugo pot, bo škodovala vsem in vsemu, predvsem pa sami sebi.

lucija. Dobro! Danes ni ne prvega ne drugega, pa vendar komunistična oblast ni od ljudstva. Kajti ljudstvo že dvajset let nima možnosti, da si svojo oblast svobodno izbere. Zakaj komunisti ne pristanejo na res svobodno volitve? Vsi vemo zakaj. Dobro se zavedajo, da bi se jasno pokazalo, da njihova oblast ni nikoli bila in ni danes iz ljudstva.

Upor legitimni oblasti, po katerem so — v avtorjevem smislu — Ameriške države severa in juga nastale, je bil organiziran s pristankom in sodelovanjem ogromne večine ljudstva, sicer bi se sploh ne bil posrečil. Tak upor izhaja iz volje ljudstva in je zato legitim. Komunistični upor pa, zgrajen na zlorabi vojne in sovražne okupacije ter nasilnem ustrahovanju večine ljudstva, v nobenem primeru ne more imeti take sankcije in zato po načelu izvora oblasti iz ljudstva ni legitim. Primerjava z osvobodilnim uporom ameriških ljudstev je netočna.

2) Glede lastnine piše Velikonja, da se komunistom zdi "svobodno" uporabljati te (zasebne) lastnine krivično, če pri tem niso sodeležni drugi ljudje." Na drugem mestu pa izpoveduje svoje gledanje, po katerem "osebna lastnina mora biti v modernih družbi omejena, kajti neomejenost se prehitro sprevrže v socialno krivičnost..." Saj komunizmu ne gre za brzdano svojeglavo uporabljanja lastnine, niti ne za omejitve osebne lastnine. Če bi bilo tako, bi bil komunistični nauk o lastnini v soglasju z naukom vseh papeških socialnih okrožnic od Rerum Novarum do Mater et Magistra. Gre mu za celotno odpravo zasebne lastnine, pa avtor tega nikjer ne pribeje. "Končni idealni komunistični red" predvideva popolno socializacijo, ki je protinarnava in v nasprotju s krščanskim naukom. Ostati pri tem vprašanju na pol poti je zavajanje povprečnega bralca in je torej tak način obravnave treba odkloniti, ker pomeni neresnično oceno komunističnega sistema.

3) Vprašanje svobode v komunizmu je za avtorja "bolj zapleteno," kot sam pravi. In nadaljuje, da je v komunističnem svetu svoboda omejena na ustvarjanje in krepljenje socialističnega reda; "karkoli temu redu nasprotuje, ne more uživati svobode." Komunistična svoboda je celo po pisčevem priznanju bore neznanja. Toda takoj to opraviči, češ, "tudi marsikateri nekomunistični države omejujejo svobodo tistim, ki delajo proti interesom režima ali za zrušitev obstoječega sistema." Trditev je treba postaviti v pravo perspektivo, ki bo pokazala sliko, nesposobno za primerjavo. Najprej je treba vprašati, katere nekomunistične države ima pisec v mislih. Če misli na razne nekomunistične diktature po svetu, potem seveda izganja hudiča z belcebubom. Komunističnega zatiranja svobode ne moreš opravičevati s tem, da ga primerjaš z deželami, kjer nekomunistična diktatura tudi zatira svobodo, češ, saj komunisti niso edini, ki to prakticirajo; gre torej le zato, "koliko ljudi je pri tem prizadetih."

Tako enostavna ta stvar vendar ni. Vsak svobodoljuben človek mora primerjati svobodo pod komunizmom s svobodo v demokratičnih državah, kjer ima ljudstvo polno možnost izbire državne oblasti. V takih državah je delovanje proti interesom režima kot takega nekaj vsakdanjega: vsaka opozicija stremi za zrušenjem režima in prevzemom oblasti.

Zdrava politična tekma je bistvena za pristno demokracijo in zelo donosna za blagostanje naroda. Kjer stremljenja v svobodi za zrušenje režima ni, je politično ozračje nezdravo in blizu diktaturi ali pa je diktatura že v sedlu. Svobodoljubne države se zavarujejo samo pred nasilnim preobratom, ko se obstoječi sistem ruši s terorjem in prelivanjem krvi. Vsako drugačno rušenje režima pa ni samo možno marveč naravnost svoj-sko v sleherni svobodoljubni in demokratični deželi. Avtorjevo opravičilo komunističnega režima s tem, da ga primerja "z marsikaterimi nekomunističnimi državami," ki tudi omejujejo svobodo, torej ne drži.

4) Trditev, "da se večini ljudi v socialističnih (t.j. komunističnih) deželah v svetu danes godi boljše, kot se jim je pred nastopom komunizma," je treba imenovati s pravim imenom, ki se mu pravi zofizem, t.j. dokaz, ki vedoma zavaja. Po dvajsetih letih neslutnega svetovnega tehniškega, gospodarskega in socialnega napredka, kakor v zgodovini nima primere, in ki je življenjsko raven v svobodnih državah dvignil bolj kakor v katerikoli dobi človeške zgodovine, v taki dobi govoriti, da se ljudem v komunističnih državah godi bolje kot pred vojno, je neresna zadeva. Kajti tu ni objektivnega merila, kakšen bi bil napredek in koliko bolje bi se ljudem godilo sedaj v "socialističnih" deželah, če bi jih ne bil nasilno podjarmil komunizem. Nesporno jasna je resnica, da je v svobodnem delu Evrope blagostanje večjega dela prebivalstva znatno višje, kot v "socialističnem" taboru, da ne govorim o Združenih državah Amerike, s katerimi ga pisec primerja.

Pri razmišljanju o "blagostanju" v naši domovini, ki nam je prvenstveno v mislih, pa ne smemo pozabiti ogromne politične pomoči, ki jo je režim bil deležen od Amerike v dobi, ko mu je šlo za obstanek — ob času krize po izključitvi partije iz Kominforma. Še manj je dovoljeno pri obravnavanju "blagostanja" v domovini prezreti ogromno gospodarsko podpiranje Jugoslavije od strani Amerike, ki dosega in presega dve milijardi dolarjev. Brez te velikanske pomoči bi večina ljudi v domovini uživala bore pičlo blagostanje in brez ameriške pšenice bi še danes stradala... Toda celo za tako borno blagostanje, doseženo prvenstveno z ameriški dolarji, mora ljudstvo v domovini plačevati visoko ceno: odreka se mu svoboda, ki je osnovna in bistvena vrednota v življenju slehernega človeka in slehernega naroda. Omejevanje svobode prizna, resnici na ljubo povedano, tudi avtor sam, vendar zopet mimogrede, nekako v oklepaju.

5) Dr. Velikonja ob koncu svoje razprave pove, da je bil njegov odnos in njegovo gledanje komunizma že doma drugačno, kot ljudi v "Ljubljanski pokrajini," ker je vojno in revolucijo doživljal na Primorskem. Iz te ugotovitve veje avtorjevo prizadevanje, da bi svoje sedanje ocenjevanje komunizma utemeljil z lastnim doživljanjem komunizma v domovini. Vendar bi človek pričakoval, da ne bo baziral svojega splošnega sklepa o komunizmu na lokalno zadržanje partizanov na Primorskem. Tam je bilo, kakor pravi, komunistično delo intimno prepleteno z narodnostnim prepovedom, kar je povsem razumljivo, ker je tamkaj več kot 20 let italijanski fašizem kruto nacionalno zatiral Slovence. Partizanske akcije so ob podpori duhovščine in narodne inteligence tamkaj lahko imele značaj resničnega osvobodilnega gibanja za priključitev Primorske (takrat dela Italije) k ostali Sloveniji, in ne za pridobitev oblasti. Tako pa ni bilo v matici Sloveniji, ki je padla pod dvojno okupa-

cijo. Odpor proti okupatorju je bil v ljudskih množicah in v njegovih političnih in drugih organizacijah nesporen in splošen, volja po priboritvi zgubljene svobode živa tudi tedaj, ko je partizanstvo vede in hote izrabilo idejo osvobodilne borbe v borbo — za pridobitev oblasti ter uvedlo najhujši teror za dosedaj tega namena. To so zgodovinska dejstva, ki jih komunisti sami ne zanikajo in jih potrjuje tudi avtor, ko pravi, da so se komunisti med vojno toliko naprezali, da so prikazali svoje gledanje na "izgradnjo ljudske oblasti." Imeli so torej pred očmi prevzem te oblasti.

Ni pravilno zgodovinska dejstva majhnega dela Slovenije (Primorske), ki je bil dolgo odcepljen od matične dežele in je nacionalno veliko trpel, razširiti in posplošiti, ter nato napraviti ta-le zaključek: "...moje gledanje na komunizem in komuniste bi bilo drugačno tudi takrat... če bi že takrat znal ceniti osebnostno žrtvovanje in idealizem nasprotnikov ter bi videl na njih kaj več, kot le zločinske namere — za pridobitev oblasti."

Ne da bi se izključil idealizem in požrtvovalnost nekaterih posameznih partizanov, se mora kot dokazno dejstvo pribiti: OF kot politično in vojaško gibanje je imelo namen pridobiti oblast in se je v ta namen posluževalo zločina. Kdor to zanika je v opreki z resnico.

Dr. Ludovik Puš

KONGRES KRŠČANSKO-DEMOKRAT. MLADINE

Od 10. do 18. junija je bil v Berlinu kongres krščansko-demokratske mladinske zveze. Na kongresu je bila tudi slovenska delegacija, ki so jo sestavljali naši visokošolci in mladi delavci iz Nemčije in Francije.

Med glavnimi govorniki je bil prvi predsednik krščanske demokracije v Berlinu Franz Anreim, Zavzemal se je za skupnost evropskih narodov in držav. V skupnosti naj bi prevladovala krščansko-demokratska načela in načini medsebojnega sodelovanja. V istem duhu je v svojem referatu poudarjal M. Colin, predsednik kluba krščanskih demokratov v francoskem parlamentu: "Vsi veliki Evropeci, ki so delali uspešno za resnično pomirjenje, pobotanje in za sodelovanje naših narodov, so bili krščanski demokrati: Adenauer, De Gasperi in Schuman," je vzklilil med silnim odobravanjem vseh delegatov.

Tudi poslanec Josef Herman Dufhues je govoril o nujnosti vedno konkretnije povezanosti evropskih narodov in držav. Posebej je utemeljeval to nujnost kot predpogoj zmage v boju s komunizmom, ki še vedno grozi vsemu človeštvu. "Krščansko-demokratska ideja" — je govoril naglasil — "je edina politična sila, ki bo do konca vztrajala in se uspešno upirala komunizmu. Socializem in liberalizem dandanes nista več sredstva, ki bi jih mogli postaviti proti komunizmu."

Za južno-ameriške krščanske demokrate sta govorila predsednik južno-ameriške zveze dr. Rafael Caldera in čileanski ambasador v Washingtonu, D. C., Radomir Tomić, ki je poleg predsednika Frei-a eden najvažnejših krščansko-demokratskih politikov v Čilu. V dramatičnem apelu je pozival mlade krščanske demokrate naj se osvobodijo predsodkov preteklosti in naj iščejo samo čisto, preprosto resnico krščanstva in samo po njej naj razumevajo sedanje naloge in iščejo rešitve v modernih okoliščinah in razmerah. "Če ne boste pridno delali za resnično krščansko družbo, bo že Vas rod doživel Apokalipso," je zaklical strmeči mladini.

Kongres se je baval tudi z dnevnimi vprašanji visokošolske mladine in mladih delavcev.

Francoski krščanski demokrati in sedanje volitve predsed. republike

Za sedanje predsedniške volitve je predsedstvo francoskih krščanskih demokratov objavilo sledeče vodilne sklepe:

Vsi Francozi, ki ne marajo niti osebnega režima niti komunistične diktature, se naj zbero in sestavijo moderno demokratično silo za obrambo osebnih svobod in demokratičnih pravic v družbi.

Pred dvema leti so krščanski demokrati predlagali demokratični center vseh strank, ki jim je resnično za miren napredek v svobodi. Ta pobuda je rodila dobre sadove v poslanski zbornici, v pokrajinskih skupščinah in pri občinskih volitvah. Ta smer naj se uveljavi in naj napreduje, dokler ne bomo v Franciji ustvarili novo veliko demokratično združenje — stranko, ki bo varovala načelo odločanja po večini in bo imela voljo izvajati reforme, ki jih zahteva razvoj v napredu. Tako zveza demokratov naj bi ne bila kartel starih strank, ampak naj bi nastala preko vseh starih oblik kot moderna skupnost demokratov s skupnim osnovnim programom. Komunisti naj bi bili izključeni, prav tako vsi drugi totalitarci.

V zunanji politiki se je stranka izjavila odločno za Združeno Evropo: "Samo Združena Evropa bo mogla biti enakovreden partner Ameriškim Združenim Državam in prevzeti pravičen delež odgovornosti v svetovnih zadevah. Samo Združena Evropa bo mogla brez nevarnosti igrati odločilno vlogo v delikatnih sporih med vzhodom in zapadom."

Kakor se iz teh sklepov vidi, so se krščanski demokrati, ki so odločilno pripomogli De Gaulle-u na oblast in ga doslej vztrajno podpirali, že začeli pripravljeni za slučaj, da general ne bo več voditelj Francije. Da ne bi nastala praznina ali nevarnost komunističnega prevrata, hočejo zbrati močno demokratično združenje sredinskih strank s skupnim programom za bodoče upravljanje države.

Seja svetovnega odbora krščanskih demokratov

Kakor znano so krščansko-demokratske stranke med seboj povezane v svetovni zvezi krščanskih demokratov. Odbor te zveze, v kateri je včlanjena tudi Slovenska krščanska demokracija, je imel sejo v dneh 18.-19. in 20. junija v Monakovem v Nemčiji. Predsedal je predsednik Krščansko-Demokratske Zveze za Južno Ameriko Dr. Rafael Caldera. O nalogah krščanske demokracije v razmerah moderne sveta sta poročala belgijski senator M. R. Houben in monakovski univerzitetni profesor A. H. Maier. Sklenili so, da bo peti svetovni kongres krščanske demokracije v mesecu marcu v Limi, Peru. Pod geslom: Razvoj in solidarnost bo kongres razpravljal o stanju v srednji Evropi, v Afriki in Aziji.

Na dnevnem redu bodo tudi ideološka vprašanja krščanske demokracije in skupne akcije krščanskih demokratskih strank v posameznih delih sveta. Svetovni odbor je ponovil načelo solidarnosti med narodi in načelo samoodločbe, ki mora veljati za vse narode, da bodo kot samostojne naravne družbe s svobodno združenimi silami naravnali mednarodno življenje v miru in stalnem sodelovanju na vseh področjih. Posebej je odbor poudaril potrebo sodelovanja med industrijskimi in naprednimi narodi in tistimi, ki so šele v razvoju. Le stalna takšna skupnost more jamčiti socialno pravičnost v novih, hitro se menjajočih razmerah, notranji in zunanji mir in svobodo vseh.

organiziranje opozicije na vseh področjih, tudi na političnem?? Molčati bodo morali in njihov lastni molk jih bo ubil.

Priznati se pa mora krščanskim socialistom, da imajo dober političen nos. Vedo, kaj mislijo ljudje v Jugoslaviji o socializmu in kako jih mnogo med njimi upa, da bodo v svojevrstnem socializmu, ki ga še ne poznajo, našli svojo srečo proti koncu komunizma. Vedo, da mnogi celo upajo, da se bo počasi sam komunizem prelevil v socializem. Počemu torej ne špekulirati na besedo socializem?

4) Pa še na kratko o "katoliškem protikomunizmu."

Tudi ta ideja je našla zagovornike v našem emigrantskem tisku. Je pa s političnega stališča zgrešena, ker deli protikomuniste v kategorije boljše in slabše vrste, saj trdi, da boljšega protikomunizma od katoliškega ni. Kolikor se tiče boja katoličanov proti komunističnemu napadalnemu brezboštvu, ima ta ideja prav, ne pa na ostalih frontah proti komunizmu. Kako naj bo katoliška Cerkev proti komunizmu na vsakem področju, ko ima v svojih redovih tako idealno obliko komunizma, da bi si komunisti obzirnili vseh deset prstov, če bi kaj podobnega mogli sami doseči?

Čim preje bo ta ideja pozabljena, tem boljše žanjo in za vse protikomuniste.

IV. Kje je ostala svoboda?

1) Povojna emigracija vseh vrst se strinja samo v eni točki: pregnati je treba komunistično diktaturo, kjerkoli se pojavi. Namen je lep, cilj vreden vse pohvale, toda vsebina boja proti komunizmu je pogrešno postavljena.

Vsaka aktivnost v človeškem življenju se bori za nekaj ali proti nečemu. Tista, ki se bori za nekaj, je pozitivna, tista, ki se bori proti nečemu, je negativna. Pozitivna je močnejša kot negativna. Negativna je namreč v svojem delu in cilju navezana na nekaj, kar leži zunaj njenega območja. Cilj, ki ga zasleduje, lahko propade sam od sebe, lahko ga pa zmane tudi pritisk nepričakovanih nasprotnih sil. V obeh slučajih je z dosego negativnega cilja končana tudi negativna aktivnost.

Da to razložimo na boju proti komunizmu. Boj proti komunizmu je negativen v tem smislu, da gleda samo, kako bi komunizem uničil. Temu cilju podreja vse svoje sile in vso svojo takiko. Zgodi se pa lahko, da postane očitno, da komunizem ne bo propadel tako hitro kot njegovi nasprotniki želijo. V tem slučaju negativen značaj antikomunizma pride hitro do izraza. Antikomunistično gibanje se pretvarja iz živahnega udejstvovanja v ponavljanje gesel, želja in upov, ki jim čas spere s površine vso stvarnost in privlačnost. Ostane le golo načelo boja. Takih načel se pa ljudje hitro naveličajo, če ne vidijo v njih stalnega pritoka novih življinskih sil in idej. Boj proti komunizmu postane šablona, ki se ponavlja od dneva do dneva, od manifestacije do manifestacije, od sklepov do sklepov, ki jih nihče ne izvršuje. Boj začne hirati, drevneti, se spremeni v političen obred, ki ga prenašajo samo zaradi ljubega miru. Kdor bi pa kritiziral tako stanje, bi se zameril na levo in desno.

Čisto drugo sliko pa daje boj za svobodo. To je boj za nekaj pozitivnega. Kdor je za ta in tak boj, je ob enem tudi za boj proti vsem sovražnikom svobode, ki jih je bilo v zgodovini človeškega rodu zmeraj na pretek. V naši dobi je najhujši sovražnik svobode gotovo komunizem, toda ni edini. Imamo žalibog tudi dosti diktatorjev druge vrste, ki še celo opravičujejo svoje režime z bojem proti komunizmu, ki ga na svoj način tudi skušajo preganjati.

Boj med svobodo in komuniz-

mom traja že peto desetletje. Spopadi med obema nasprotnikoma se vršijo neprenehoma na vseh področjih; v neprestanih spopadih zmaga enkrat prvi enkrat drugi in narobe. Tega boja pa ne vidi v vsej svoji obsežnosti, kdor misli samo na njegovo politično plat. Spopadov med svobodo in diktaturo je navadno še najmanj na političnem polju. Na njem namreč diktatura najhujše zatira vsako organizirano opozicijo in celo preganja posameznike kot namišljene in morebitne politične nasprotnike. Zato je pa takih spopadov veliko več na drugih področjih človeškega udejstvovanja, največkrat na verskem in kulturnem področju. Taki spopadi se vršijo velikokrat na tihem, treba je pazljivosti, da jih ne spregledaš. Niso razvpiti, zato lahko podcenjuješ njihov pomen. To je velika škoda. Vsaka zmaga svobode v takih spopadih pomeni namreč rahljanje diktature. Dolžnost vsakega protikomunista, ki ne oznanja samo z besedami boja proti komunizmu, je v teh spopadih velika, težka in zahtevna. Protikomunist mora namreč pomagati po svojih močeh ob vsaki priliki, ob vsakem spopadu, silam svobode, naj se spopad vrši na kateremkoli področju. Ne sme pri tem šele ogledovati, kakšne so te sile, odkod so prišle, kakšen je njihov miselni krog, kot pravimo. V boju proti komunizmu so vredne vsake podpore, saj se borijo s protikomunisti vred proti komunistični diktaturi.

2) Boj med svobodo in komunizmom v Jugoslaviji se je začel že l. 1918 in končal svojo prvo dobo l. 1945 z zmago komunizma. Prvih pet povojnih let je bila svoboda popolnoma na tleh, še za cerkvenimi vrati ni bila varna, tako hud je bil pritisk komunistov, tako hudo so bili preplašeni vsi, ki se niso strinjali z njim.

V l. 1948-1952 so pa komunisti sami odprli vrata za svobodo, sicer majhna, bolj podobna luknjici, pa vendarle je nekaj svobode smuknilo v stari kraj. Takrat so se namreč titovci v boju proti Stalinu zacepili za misel, da je treba Jugoslavijo preosnovati v "svobodno asociacijo svobodnih proizvajalcev." Seveda so bili prepričani, kot so še danes, da bo njihova stranka dosti močna, da bo svobodne asociacije in svobodne proizvajalce lahko duhovno obvladala, kakor hitro bo socialistična zavest prekvasila jugoslovanske narode. V duhu novega tolmačenja komunizma so najprej dali nekaj svobode delovnim ljudem v delavskih svetih, pozneje pa ostalim asociacijam v duhu gesla "samoupravljanja." Načrt jim je spodletel; delovni ljudje se niso dali prevzgojiti in prepeljati s socialistično zavestjo, partija sama ima pa premalo pristavšev, ki bi s svojo osebnostjo lahko igrali vodilno vlogo v novi jugoslovanski družbi.

Napake, ki so jih napravili titovci v l. 1948-1952 so se jim začele kmalu bridko maščevati. Že Džilas jih je opozoril, kaj jih čaka. Po Džilasovem vzgledu so se začeli oglašati drugi uporniki v komunističnih vrstah, ki so se že po svoji miselnosti morali postaviti na stran duhovne svobode. Spopadov med režimom in uporniki je bilo zmeraj več, poplavili so stranko samo tako hudo, da titovsko časopisje samo že piše o "malodušju v stranki njih vrstah." Ni to čudno; ljudje jih bolj kotirajo, mladi komunistični uporniki pa razkrajajo duhovno podobo komunističnega režima. Zmeraj več je pa takih spopadov, ki v njih delno zmaguje svoboda, podlega pa komunizmu. Seveda to ne pomeni njegovega konca. Se samo spreminja iz totalne diktature v navadno policijsko, kot jih zgodovina že dosti pozna.

Prvi val emigracije tega boja med jugoslovanskim komunizmom in njegovimi domačimi

Po Hirschevi — J. M.:

V valovih graščinskega jezera

Nekaj minut pozneje se je pojavila mlada ženska postava pri vrtnih vratih in stopila proti svetniku. Ko jo je svetnik zagledal, si je moral na tihem priznati, da je res tako mikavna, kakor jo je bil opisal sluga. "Vi bi radi govorili z menoj, gospodična?" jo je blagohotno vprašal.

"Oprostite, gospod svetnik, da vas v tako zgodnih urah motim..."

"S kom imam čast govoriti in s čim vam morem postreči?" je vprašal Lohan in ošinil s pogledom ozki, blede mladenkin obraz, ki je spriču svetnikovega pogleda globoko zardel.

"Moje ime je Slavka Jugova."

Svetnikovo čelo se je zgubalo, nehoti je stopil korak nazaj in dejal hladneje. "Vi ste hčerka rajnega oklešniškega župana Juga?"

"In sestra nesrečnega mladega Mirka Juga, ki ga dolžijo hudega zločina na vaši varovanki. Razumem, da vam moje ime ne zveni prijetno."

"Ni vaša krivda, da ste njegova sestra," je odvrnil svetnik že spet mileje. "Če ste, kakor mislim, prišli zato, da boste zanj posredovali, moram odkloniti pogovor z vami. Ničesar ne morem storiti za vas, a tudi ne bi hotel, če bi bilo to v moji moči."

"Ne govorite tako neusmiljeno," ga je prosila in v njenih očeh so se zalesketale solze.

"Vi, ki ste nasproti vsem tako dobri, tudi meni ne smete odreči pomoči."

"Vsaka reč ima svoje meje gospodična," je odvrnil svetnik, vendar njegov glas ni bil preveč trd.

"Navdali ste me z upanjem, ko mi je sluga povedal, da me hočete sprejeti na vrtu," je nadaljevala. Slavka in pogledala okrog po vrtu. "Vse, kar vidim tu okoli, se mi zdi prav tako urejeno kakor doma pri materi."

"Kako to?" je vprašal svetnik začudeno.

"Tudi moja mati se mnogo peča z vrtnicami."

"Tako?" je menil svetnik.

"V našem vrtu cvetijo vrtnice od zgodnje pomladi do jeseni. Tudi po sobah imamo polno lončkov z raznim cvetjem."

"Ali imate mnogo vrst vrtnic?" je poizvedoval svetnik.

"Kakšnih dvesto jih je."

"Ali znate tudi vi ravnati z njimi?"

"Nekoliko."

"Tedad si morate moje vrtnice natančneje ogledati!" je vzkliknil svetnik in je hotel ubrati korake proti skupini vrtnic, toda zdaj je obstal, zakaj naenkrat se je spomnil, da bi z Jugovo gospodično ne smel biti tako domač.

"No, pojdite z menoj."

Povedel je deklico proti vrtni klopi, stoječi pred kamnito mizo. Rekel ji je, naj sede, in se je tudi sam vsedel poleg nje, radevoden kaj pač hoče od nje.

"Kaj torej želite?" je vprašal ker Slavka ni začela govoriti.

Mladenka je še nekaj trenutkov molčala, nato pa rekla: "Gospod svetnik vi gotovo zelo slabo mislite o mojem bratu."

"Draga gospodična kako pa naj mislim po vsem tem, kar se je zgodilo?"

"Vi ste tudi že prej mislili o njem slabo. Kot Verin varuh bi se bili nikdar dopustili, da bi se bila Vera in moj brat vzela."

Lohan je postalo neprijetno. V zadregi je odtrgal vejico z breze in jo raztrgal na drobne koščke. Mlada deklica se mu je zadržala izredno bistra. "Zdite se mi zelo razumna mladenka, zato tudi ne smete prezreti

razlik med obema, ki ne dopuščajo, da bi se Vera in vaš brat poročila. Vaš brat za mojo bogato varovanko ne more biti primeren ženin. Moj rajnik prijatelj Ogorelec. Verin oče, bi nikdar ne pristal na takšno poroko, zato moram tudi jaz kot njegov zastopnik tako ravnati."

"Oprostite, tako neziranj pač več ne spadajo v današnji čas. Moj brat res ni bogat, toda je izobražen in bo kot zdravnik pač gotovo na isti družabni stopnji kakor so Ogorelčevi."

Svetnik je spoznal, da ga je deklica ugnala v kozji rog. Osramočen si je priznal, da ga je do takega staroverskega naziranja privedel le Košutnik.

"Prav, prav," je menil, "saj res ni razlike med njima, toda obnašanje vašega vbrata ni bilo takšno, kakršno bi bilo želiti. Vi veste najbrže, kaj je bilo krivo, da sva jaz in Verin svak Košutnik posegla vmes in napravila konec razmerju med Vero in vašim bratom."

"Vem, vendar pa bi še rada govorila o tem z vami," je odvrnila Slavka preprosto, vendar z veliko odločnostjo. "Moj brat zatrjuje, da je postal žrtev grde spletke."

"Upam, da te spletke ne prepišujete meni," je menil svetnik.

"Ne, ne," je zagotovila Slavka z veliko vnemo, "tudi vas so preslepili."

"Kako?" je hotel vprašati svetnik, toda nekaka bojazen, ki si je ni mogel razložiti, ga je zadržala, da ni izgovoril te besede. Namesto tega je rekel: "To ni mogoče, Vera, ki gotovo ni bila podkupljena priča, je v tistih pisnih prepiznala pisavo vašega brata."

"Ljubosumnost je zmerom podkupljena priča," je odvrnila Slavka in je bila videti tako čudovito mikavna, ko so njena devetnajstletna ustna izgovorila ta moder izrek.

"Tako je," je smehljaje dejal svetnik, "toda jaz sem prejmenico tistih pisem sam videl in iz njenih ust izvedel vse podrobnosti, katerih ponovitev mi prihranite, prosim."

"Dotična ženska mi mora sama vse povedati," je mirno odgovorila Slavka.

"Kako pa hočete to doseči?"

"Namenjena sem potovati v Zagreb in poiskati tisto žensko. Žal le, da ne vem, kako se piše in kje stanuje. Tistih pisem ni več, na katerih je bil njen naslov, ker jih je Vera sežgala. Vi ste edini človek, ki mi lahko pove njen naslov, zato sem prišla k vam!"

"Tudi vaš brat bi vam mogel to povedati," je pripomnil svetnik, toda že je obžaloval te besede, zakaj vsa blede in s tresočimi ustnicami je vzkliknila deklica:

"Ne pozna tiste ženske, to mi je prisegel pri spominu na mrtvega očeta! Imenujte mi njeno ime!"

Stala je pred njim s proseče vzdihnjanimi rokami, toda z mračnim pogledom, polnim očitkov.

"Kaj pa boste storili, če vam povem njeno ime?"

"Sleparstvo bom razkrinkala in tisto žensko pregovorila do priznanja, da je bila le orodje sramotnega sleparstva."

Svetnik je zmajal z glavo. "Vi ste tisti, ki ste zaslepljeni, ubogo dete."

"Ne, ne!"

"No, pa recimo, da je tako, kakor vi pravite. Kaj pa bi vam koristilo, če bi dotična ženska tudi vse priznala?"

(Dalje prihodnjič)

Skupne slovesnosti katoličanov in pravoslavnikov

Množe se poročila, da v Jugoslaviji delo za zedinjenje kristjanov, posebno katoličanov in pravoslavnikov, lepo napreduje. Pobuda sv. očeta Janeza XXIII, ki jo z vnmemo izvaja sedaj papež Pavel VI., ima v Jugoslaviji navdušene zagovornike in oznanjevalce. Prišlo je že do zunanjih skupnih slovesnosti, ki so vsaj lepi cvetovi, če že ne sadovi, tege gibanja.

Ljubljanska bogoslovna fakulteta in semenišče sta letos od 6. do 8. marca posvetili študijske dneve sv. Tomažu Akvinskemu. Povabljeni so bili tudi pravoslavni bogoslovci iz Belgrada in prišlo jih je sedem. Spremljala sta jih bogoslovna profesorja dr. Čedomir Drašković in dr. Dimitrije Dimitrijevič. Skupina je obiskala tudi božjo pot Matere Božje na Trsat, tamkajšnji frančiškanski samostan in župno cerkev v Postojni. Na Trsatu so pravoslavni gostom na čast frančiškanski semeniščniki odpeli dve pravoslavni cerkveni kompoziciji, v Postojni pa je bila ob priliki tega obiska prvič sv. maša v slovenščini.

Podobni slučaji pospeševanja vzajemnosti se gode tudi na Hrvaškem. Dne 19. marca lanskega leta je pravoslavni duhovnik Jovan Nikolič pridigal med katoliško mašo v katoliški cerkvi v Štrigovi pri Varaždinu, letos 11. februarja pa v župni cerkvi sv. Nikolaja v Čakovcu. Kapucin, o. Andjelko Kos iz samostana v Osijeku, je letos pristopoval cerkvenim slovesnostim v čast sv. Save v pravoslavnem samostanu Krušedolu. Bil je gost predstojnika samostana o. Štefana Cakića.

Vneti oznanjevalci in zagovorniki vzajemnosti kristjanov so zlasti mnogi mladi duhovniki, ki upajo, da bo zbližanje kristjanov imelo ugodne, dobre posledice na vse življenje.

Novo vodstvo kršćansko-demokratske zveze za zapadno Evropo

Na zadnji seji direktorija zveze kršćanskih demokratov za padne Evrope v Bruxellesu v Belgiji je dal ostavko na mesto predsednika zveze Theo Lefevre, bivši belgijski ministrski

predsednik in je bil na njegovo mesto soglasno izvoljen Mariano Rumor, politični tajnik italijanske kršćanske demokracije. Generalni tajnik zveze je Jean Seitlinger, član francoskega parlamenta. Letos, morda že v oktobru, se bo direktorij zveze zopet sestal, da sprejme nova pravila zveze in izvoli novo vodstvo po teh pravilih. Kongres zveze pa naj bi bil v novembru letos in sicer nekje v Italiji.

Med pripravi za novo organizacijo evropske kršćanske demokracije so v diskusiji tudi vprašanja, ki živo zadevajo tudi slovenske kršćanske demokrate. Gre za to ali naj bo skupna zveza za celo Evropo, ali naj ostane posebna zveza za srednje evropske države, ki so sedaj pod komunističnimi vladami in morejo delati samo v emigraciji. Slovenski kršćanski demokrate so doslej člani obeh teh zvez in so se postavili na stališče, da jim je članstvo v skupni evropski zvezi važnejše kot v posebni srednje-evropski zvezi, ki zastopa le emigrante. Posebna srednje-evropska zveza je nastala po vojni kot potrebno orodje za delo osvobođenja srednje-evropskih narodov od komunističnih diktatur. V novih razmerah je videti kot da bo to delo mogla opravljati uspešneje celotna evropska zveza, če bo pač hotela in mogla priznati in obdržati zastopstva emigrantskih skupin poleg zapadno-evropskih kršćansko-demokratskih strank.

Župan Ralph S. Locher: Nihče me ne bo prisilil!

CLEVELAND, O. — Mestni župan R. S. Locher je pretekli petek dejal City Club Forumu v zvezi z zahtevo "Združenega gibanja za svobodo" v mesecu juniju, da naj bi sprejel njihove zastopnike: Nihče me ne bo prisilil! Locher je ponovno kandidiral za župana in vse kaže, da bodo volitve precej ostre. Pretekli petek sta začela svojo volilno kampanjo tudi oba "neodvisna" demokrata Carl B. Stokes in R. McAllister.

Ko je načelnik mestne policije Wagner pričal pred odborom državne zakonodaje v Columbusu proti odpravi smrtnih kazni, češ da bi to med drugim služilo dejavnosti črnih nacionalističnih skupin, ki zagovarjajo nasi-

lje kot sredstvo za doseg svojih pravic, je Združeno gibanje za svobodo v Clevelandu proti izjavi Wagnerja protestiralo in zahtevalo od župana, da sprejme ta njegove zastopnike. Ta jih je napotil k direktorju mestne varnosti McCormicku in k načelniku policije Wagnerju. Vztrajali so na svoji zahtevi in poslali pikete pred županovo stanovanje, druge pa v mestno hišo, kjer so se usedli na tla in ostali tam, dokler jih ni policija odstranila s silo.

R. S. Locher je poudaril, da ne misli uvajati mestnega dohodninskega davka "potom sklepa mestnega sveta", "ker je ljudstvo odločilo" proti njemu. Branil je odločno tudi svoje stališče v pogledu ohranitve pristanišča pod mestno upravo, med tem ko bi ga nekateri radi izročili v upravo okraju.

Zakon o vseljevanju podpisan

NEW YORK, N.Y. — Včeraj popoldne je predsednik Johnson slovesno podpisal pod znanim spomenikom svobode v njujorskem pristanišču novi zakon o vseljevanju. Novi zakon sicer ne daje vsega, kar je napisano na kipu Svobode, je vendarle dosti boljši od sedanjega. Omejuje letno vseljevanje na 120.000 oseb iz Kanade in Latinske Amerike in na 170.000 oseb iz ostalega sveta. Družinski člani (nedoletni otroci, starši, mož ali žena) pa ne bodo štet v kvoto. Zato mislijo v federalnem uradu za imigracijo, da bo vsako leto prišlo k nam na stalno bivanje 340.000 - 350.000 imigrantov, in ne samo 290.000. Predvidena je pa gornja meja za vseljevanje iz posameznih držav, ne sme presežati 20.000 oseb na leto.

Te omejitve bodo dale povod za bojevanje, kdo bo lahko prišel v našo deželo, kajti kandidatov bo gotovo vsako leto nad 350.000. Vseljevanje ni torej potalo lažje, zbrisane so samo krivice, ki so izvirale iz prejšnjih kvot. To pa seveda ne bo omogočilo vselitev vsakomur, kdor bi se rad priselil.

Kako se bo vseljevanje tehnično odvijalo, to bo moral urad za imigracijo šele določiti in objaviti. Sedanje napovedi bi bile samo ugibanja.

V generalni debati ZN govoril tudi albanski delegat

ZDruženi NARODI, N.Y. — Za albansko delegacijo se v kongresu ZN menijo malo. Kar pa govori, pa vendar ni brez pomena. Albanska delegacija je namreč postala prava trobenta za rdečo Kitajsko. Albanski delegatje ne rečejo niti besedice, ki ne bi bila že naprej odobrena po kitajskih komunistih. Zato odseva iz albanskih izjav tudi cilj kitajske politike.

Albanski delegat je skrbno pazil, da se mu nič ne zareče. Tisti redki diplomatje ZN, ki so ga poslušali, so po morali ugotovili, da albanska izjava ni vsebovala nobene nove trditve. Najbrže si je rdeča Kitajska prihranila vse važne izjave za slovesno zborovanje ob 16. obletnici kitajske revolucije.

Kambodžanec se ježil v Združenih narodih

ZDruženi NARODI, N.Y. — Zastopnik Kambodže Sambath je v svojem govoru pred glavno skupščino ostro obsojal njihovo nesposobnost in izjavil, da se Kambodža ne bo udeleževala dela v nobenem izmed glavnih odborov skupščine, da pa bo v tej le še ostala.

Hudo se je zagal tudi v Združene države in njihov vojaški nastop proti komunistični agresiji v Vietnamu. Kambodžanec je pozival k sprejemu rdeče Kitajske v Združene narode in trdil, da ti njo bolj potrebujejo kot ona nje.

Če se niste naročnik AMERISKE DOMOVINE, postanite še danes!

MALI OGLASI

V najem
Oddamo spodaj 4 lepe sobe, kopalnico, plinski furnez, prostor za parkanje na 7023 St. Clair Ave. Kličite 361-2309. (4,6,8 okt)

V najem
Lepe 4 sobe se oddajo, vse na novo dekorirane, gorka voda, zamrežen porč, na Ida Ave. Kličite EX 1-1791. —(189)

V najem
5 sob in kopalnico oddamo Poizve se v Sornovi restavraciji, 6036 St. Clair Ave. EN 1-5214. (x)

V najem
5 sob in kopalnica, spodaj, \$60.00 na 1086 E. 74 St. Kličite 431-2246 ali UT 1-5208. (189)

Lastnik prodaja
Lastnik prodaja hišo, primereno za dohodek v Lakewoodu Kličite LA 1-8077. —(pon., sred., pet.)

Prijatelj's Pharmacy
IZDAJAMO TUDI ZDRAVILA ZA RACUN POMOCI DRŽAVE OHIO ZA OSTARELE AID FOR AGED PRESCRIPTIONS St. Clair Ave. & 68th St.; EN 1-4212

V najem
V najem oddamo 4 lepe sobe in kopalnico spodaj na 1233 E. 58 St. —(30, 4,6,8,11 okt)

V najem
Oddamo 3 sobe s kopalnico, zgoraj, podstrešje, klet, porč spredaj, garaža, odraslat, moškemu ali ženski. Na 1261 E. 60 St. 431-4842. —(193)

Hiša naprodaj
Prodaj hišo s pohištvom. Oddaljena je 2 milji od New Smyrna Beach, Fla., kjer živi največ Slovencev. Prostori: predoba, obednica, moderna kuhinja, 2 spalnice, floridska soba, kopalnica, utility room, car port. Vsi prostori hlajeni (air conditioned - heat pump). Vrt 72 x 140 s sadnim drevjem in grmičevjem. Prodajam radi smrti moča in slabega zdravja. Podrobna pojasnila pri: Mrs. Mary Horvatin, 617 Ellison Ave., New Smyrna Beach, Fla. (191)

Help Wanted — Female
PACKERS AND ASSEMBLERS
Jobs open on production line. Day shift, hours 7 a.m. to 3:30 p.m. Apply fourth floor reception office. 7 a.m. to 10 a.m. Ask for Mr. Szabo. **KROMEX** div. of ATAP Co. 880 E. 72 St. just north of St. Clair Ave. (189)

Moški dobijo delo
POMAGAJTE!!!
TOVARNISKI STROJNIK IN NADZORNIK
Zahteva se nekaj skušnje **REZALEC BRUSAC**
skušen delati z malimi noži in brusi na veliko brzino. Prva ali druga izmena. Dobri delovni pogoji. Visoka plača na uro in stranske ugodnosti.

THE H & R MFG. CO.
20080 St. Clair Ave. (189)

Ženske dobijo delo
Delo dobi
Zena ali dekle, ki zna dobro angleško in obvlada popolnoma slovenščino radi prevajanja, dobi delo v pisarni. Pismene ponudbe na Box 123, Ameriška Domovina, 6117 St. Clair Ave. Cleveland, Ohio 44103. (x)

IZUČIMO STROJNE ŠIVILJE
Izučimo sposobne posameznice za delo v naši tovarni. Ta služba je stalna in nudi plačo od kosa. Zglasite se od 8. dop. do 5. pop., od ponedeljka do petka. **JOSEPH & FEISS CO.** 2149 W. 53 St. 961-6000 blizu Lorain Ave. (191)

Ženske dobijo delo
Delo dobi
Zena ali dekle, ki zna dobro angleško in obvlada popolnoma slovenščino radi prevajanja, dobi delo v pisarni. Pismene ponudbe na Box 123, Ameriška Domovina, 6117 St. Clair Ave. Cleveland, Ohio 44103. (x)

IZUČIMO STROJNE ŠIVILJE
Izučimo sposobne posameznice za delo v naši tovarni. Ta služba je stalna in nudi plačo od kosa. Zglasite se od 8. dop. do 5. pop., od ponedeljka do petka. **JOSEPH & FEISS CO.** 2149 W. 53 St. 961-6000 blizu Lorain Ave. (191)

Združene države zani-kajo poseg CIA v Indonezijo

WASHINGTON, D.C. — Tiskovni tajnik Državnega oddelka McCloskey je pretekli petek zavrnil vse trditve o tem, da bi bila CIA (Osrednja obveščevalna služba) Združenih držav pripravljal prevrat v Indoneziji, kot brez vsake osnove.

Kot znano so vodniki upora zatrjevali, da so se poslužili sile, da prehitijo in preprečijo upor proti predsedniku Sukarnu, ki ga je pripravljala ameriška CIA.

Za obletnico niso streljali

HONG KONG. — Rdeča Kitajska je 1. oktobra praznovala 16-letnico "osvoboditve". Za to priložnost je vlada v Peipingu objavila, da ne bodo njene sile obstreljevale otočje Quemoy, ki je komaj par milj od obale, pa še vedno pod oblastjo Čangkaj-šha.

Rdeči ga obstreljujejo že skozi leta vsak drugi dan s topovi.

Ruski komunisti bodo imeli prihodnje leto svoj kongres

MOSKVA, Rus. — Agencija Tass poroča, da bodo ruski komunisti imeli svoj 23. kongres prihodnje spomlad. Začel se bo 29. marca. Da ne bodo politiki in diplomatje mogli preveč ugibati in špekulirati, je v Tassovi novici tudi povedano, da bo uvodni govor imel tovariš Brežnjev, gospodarsko poročilo pa tovariš Kosygin. To se pravi z drugimi besedami: do takrat ne bo nobene spremembe v sedanjem vodstvu ruskih komunistov.

Moški dobijo delo

POMAGAJTE!!!

TOVARNISKI STROJNIK IN NADZORNIK
Zahteva se nekaj skušnje **REZALEC BRUSAC**
skušen delati z malimi noži in brusi na veliko brzino. Prva ali druga izmena. Dobri delovni pogoji. Visoka plača na uro in stranske ugodnosti.

THE H & R MFG. CO.
20080 St. Clair Ave. (189)

Ženske dobijo delo
Delo dobi
Zena ali dekle, ki zna dobro angleško in obvlada popolnoma slovenščino radi prevajanja, dobi delo v pisarni. Pismene ponudbe na Box 123, Ameriška Domovina, 6117 St. Clair Ave. Cleveland, Ohio 44103. (x)

IZUČIMO STROJNE ŠIVILJE
Izučimo sposobne posameznice za delo v naši tovarni. Ta služba je stalna in nudi plačo od kosa. Zglasite se od 8. dop. do 5. pop., od ponedeljka do petka. **JOSEPH & FEISS CO.** 2149 W. 53 St. 961-6000 blizu Lorain Ave. (191)

Ženske dobijo delo
Delo dobi
Zena ali dekle, ki zna dobro angleško in obvlada popolnoma slovenščino radi prevajanja, dobi delo v pisarni. Pismene ponudbe na Box 123, Ameriška Domovina, 6117 St. Clair Ave. Cleveland, Ohio 44103. (x)

IZUČIMO STROJNE ŠIVILJE
Izučimo sposobne posameznice za delo v naši tovarni. Ta služba je stalna in nudi plačo od kosa. Zglasite se od 8. dop. do 5. pop., od ponedeljka do petka. **JOSEPH & FEISS CO.** 2149 W. 53 St. 961-6000 blizu Lorain Ave. (191)

Ženske dobijo delo
Delo dobi
Zena ali dekle, ki zna dobro angleško in obvlada popolnoma slovenščino radi prevajanja, dobi delo v pisarni. Pismene ponudbe na Box 123, Ameriška Domovina, 6117 St. Clair Ave. Cleveland, Ohio 44103. (x)

IZUČIMO STROJNE ŠIVILJE
Izučimo sposobne posameznice za delo v naši tovarni. Ta služba je stalna in nudi plačo od kosa. Zglasite se od 8. dop. do 5. pop., od ponedeljka do petka. **JOSEPH & FEISS CO.** 2149 W. 53 St. 961-6000 blizu Lorain Ave. (191)

Ženske dobijo delo
Delo dobi
Zena ali dekle, ki zna dobro angleško in obvlada popolnoma slovenščino radi prevajanja, dobi delo v pisarni. Pismene ponudbe na Box 123, Ameriška Domovina, 6117 St. Clair Ave. Cleveland, Ohio 44103. (x)

IZUČIMO STROJNE ŠIVILJE
Izučimo sposobne posameznice za delo v naši tovarni. Ta služba je stalna in nudi plačo od kosa. Zglasite se od 8. dop. do 5. pop., od ponedeljka do petka. **JOSEPH & FEISS CO.** 2149 W. 53 St. 961-6000 blizu Lorain Ave. (191)

Ženske dobijo delo
Delo dobi
Zena ali dekle, ki zna dobro angleško in obvlada popolnoma slovenščino radi prevajanja, dobi delo v pisarni. Pismene ponudbe na Box 123, Ameriška Domovina, 6117 St. Clair Ave. Cleveland, Ohio 44103. (x)

IZUČIMO STROJNE ŠIVILJE
Izučimo sposobne posameznice za delo v naši tovarni. Ta služba je stalna in nudi plačo od kosa. Zglasite se od 8. dop. do 5. pop., od ponedeljka do petka. **JOSEPH & FEISS CO.** 2149 W. 53 St. 961-6000 blizu Lorain Ave. (191)

Ženske dobijo delo
Delo dobi
Zena ali dekle, ki zna dobro angleško in obvlada popolnoma slovenščino radi prevajanja, dobi delo v pisarni. Pismene ponudbe na Box 123, Ameriška Domovina, 6117 St. Clair Ave. Cleveland, Ohio 44103. (x)

IZUČIMO STROJNE ŠIVILJE
Izučimo sposobne posameznice za delo v naši tovarni. Ta služba je stalna in nudi plačo od kosa. Zglasite se od 8. dop. do 5. pop., od ponedeljka do petka. **JOSEPH & FEISS CO.** 2149 W. 53 St. 961-6000 blizu Lorain Ave. (191)

SVOJEVRSTNA DRUŽBA — Denison Parsons, 4-letna hčerkica, se je spravila za pisalni stroj, med tem ko sta se domača psa postavila na očetovo povelje vsak na eno stran deklice kot zanesljiva pomočnika.

ENRICA V. HANDEL - MAZZETTI:

Jese in Marija

I.

"Pa da si taka! Čuješ... kaj ti je za skozi Boga vendar naredil?"

"Prav nič," je rekla ona zaničljivo. Mož je stopal po temni sobi gori in doli. — Čul je, kako sope žena glasno. Ali se joče? "Mojca!"

"Pusti me!"

"No, glej jo!" je dejal Schinnagel in jo poizkusil objeti. Lepa je, še ko se jezi, čudno lepa. Ona pa se mu izmika. — "Tak pogled, Mojca! Pokažem ti nekaj!"

"Že vem kaj, sem že videla," je zavpila, popadla Velderndorffov talar s palcem in kazalcem, ga držala daleč od sebe, kakor da se ji graja, in že je zletel denar skozi okno.

"Tako, lepo," je dejal mož ježno. "Ga imamo toliko, da ga lahko zametujemo." Še ponoči je iskal v zelniku za novcem, našel pa ni nič.

XII

Jesen je prišla v Podonavje. Čudovito lepo zelena je še dežela. Donava teče mimo, silno velika in ponosna kakor kača iz dežele Varjagov; zeleno sijajo kakor smaragd in okoli nje ni nič rjavega, nič ožganega, vse zeleno, trate in gozdovi; komaj tu pa tam se zalesketa nekaj zlatega, diha jesenske zarje. Lepa je dežela, pa so ljudje žalostni in povešajo glave. To zelenje v septembru je zaostna barva. Posledica je strašnih naličij v začetku avgusta, ki so uničili kruh ubogih prebivalcev prav tako kakor desetino škofskemu kapitlju. 8. avgusta je

začelo. Ni zastoj obrnil obličja proti zalesju sveti Krist, ko se je za vnebohod preselil z oltarjev pod cerkveno streho. Prišlo je od Ostranka in od Nove cerkve. Strašen, črnorjav oblak z belimi robovi se je sprostil od tam, opoludne je postalo temno kakor o polnoči. "Jezus, Marija in Jožef!" so vpili ljudje, prižgali luči v hišah pred podobami in molili v grozi in trepetu: "Beseda je meso postala in med nami prebivala," ko jim je divji vihar odnašal skoraj strehe in je bila toča skozi okenski olinati papir v sobe kakor granate v pemske vojske. Ko je nevihta prešla in ko je zopet posijalo sonce, je bila vsa dežela kakor bojišče. Pšenični klasi, ki so se zjutraj tako lepo kvišku moleli, so bili strti; po vrtovih je plaval stolčeno sadje po mlakah in drobni ptički, ki so ga tako radi zobali, so plavalci zraven. Pa kakšni so bili šele vinogradi! Na sto in sto grozdov je ležalo v tajačnem se ledu pod osmukanimi trtami, kakor da so trte same jokale potoke zelenih solz z bog vinčarske nesreče. Nato so pač prišli še lepi dnevi. Oves je pogljal in ječmen. Ko pa je bilo treba žeti, so se spet odprle nebeške zapornice, oves je utonil in ječmen je zdijval. Žalostna je bila žetev. Obnesla se je samo detelja... "Zakaj le smo bili na Čelu za veliko noč?" je vprašal Schinnagel s temnim pogledom svojo ženo, ko je koracil iz skednja v zelnik. V skednju je gledal, kako so mu posli polnili tisto peščico siromašnega žita v vreče, ki mu ga je bilo poslato na grad v Starem Pechlarnu. Kaj ostane pa nam? — Marija je pobirala v zelniku z Veroniko češplje. To da so češplje? Trde so ko kamen, ali se bodo neki omeščale? Tisto malo, kar je lepih, so pa črvice.

"Le zakaj romamo pa molimo pri procesijah?" je vprašal mož znova. "Odpraviti bi bilo treba oboje! Saj vidiš, kaj smo si primolili. Odpraviti!" Tako govorec je korakal po vrtu gori in doli in obstal nato poleg svoje žene.

"Žita ni, vina ni, sadja ni, vse je proč."

Kra, kra, kra, so se oglasile vrane, ki so letale nad vrtom; ena, ki je bila hripava, je rekla: krek.

Žena je žalostno pogledala na

češplje v košku, ki jih je odnesla Veroni, si popravila zmedene lase in rekla z nežnim glasom: "Tega ne smeš govoriti, Leks! Ozimina, ki smo jo želi v juliju, je bila vendar lepa, detelja tudi in burgundec prav tako."

"Saj! Živina bo imela kaj žreti," je dejal posmehljivo mož, "ljudje pa bodo od lakote mrli. — Boš kmalu videla! Se bo kar koj začelo tudi pri živini. Te tu," je pokazal na koški, ki so se leno prestopale v bujnem plevelu, ki je pogljal za deževja, "se že skrivajo po kotih. Boš le videla, da dobe še piko."

"Ne govori vendar tako," je rekla žena žalostno. Izvlekla je kos zemlje iz žepa in vabila kokoši: "Putka, putka!" Zastonj!

"Vidiš," je rekel mož. "Toliko pomaga procesija. Bog nas je zapustil."

"Ker si ga ti prvi zapustil, se dal zavesti lutrovcu," je vpilo ženi v srcu. "Leks, molitev je že dobra, je vedno dobra," je rekla počasi; "pa morajo biti tudi druga dela po tem, taka, da so vseč našemu Gospodu. Glej, Leks!" — Iskala je njegovih oči. On pa je gledal na tla in grebel z nogo po pesku. "Leks," je rekla in se mu z roko rahlo doteknila ramena, "zadnjo nedeljo nisi bil pri maši! — Kako naj tako imamo kaj sreče!"

"Pšenico je davno prej pobilo. — Sem imel važnih opravil v Marbachu, nisem mogel iti." Vzdignil je črnega pete, ki je bil leno sedel poleg njegove noge, odprl kričeči kljun in potrdil z nekako bridkim zadošenjem. "Seveda jo ima." Žena pa je govorila nemoteno dalje:

"V Marbachu da si bil, tako? Misliš, da si bil kje drugje?" Ogiblje se, da ne bi rekla imena, ki ji je na jeziku; ve namreč, da se bo začel znova prepri in prerakanje, če ga pove.

"Bil sem v Marbachu," je zavpil ježno mož. "Sem tržil pri Levitu."

"Tako! V nedeljo! Meni pa je Gajšic še tisti dan povedal, da si bil v Mollenburgu in sicer zato," je nadaljevala neizprosno, ker jo je razjezila njegova potuhnenost, "ker ni bilo tvojega Velderndorffa doma, marveč je bil pri Poymundskih. Vse vem."

Mož se seveda sramuje; pa tega ne sme žena opaziti, zato se napravi divjega: "Kaj pa, če berače in potepuhe izprašuješ: Kje je moj mož? Seveda!" Udaril je z nogo ob tla. "Bil sem, bil v Mollenburgu in da boš vedela, zaradi tebe sem moral tja."

"Zaradi mene?"

"Zaradi tebe! Prosi gospoda Velderndorffa za odpustanje, ki si ga prejšnji dan razžalila."

Zdajci se je žena zasmejela, pa ne svetlo kakor navadno, marveč suhotno kakor stari

ljudje. "Zato ker sem ga razžalila, moraš divjati v Mollenburg in se mu tam klanjati — hahaha!"

"Le zasmehuj me!" se je jadel mož. "Meni pa ni za smeh, jokaj bi se spričo tega, kakršna si postala."

OKTOBER						
Sa	Mo	Tu	We	Th	Fr	Sa
					1	2
3	4	5	6	7	8	9
10	11	12	13	14	15	16
17	18	19	20	21	22	23
24	25	26	27	28	29	30

KOLEDAR društvenih prireditev

OKTOBER

9.—Proslava 45-letnice ustanovitve Slov. društvenega doma na Recher Avenue.

9.—DSPB "Tabor" priredi svojo jesensko družabno prireditev v Slov. domu na Holmes Ave.

10.—Marijin dvor št. 1640 Kato liških borštinarjev praznuje v Slov. domu na Holmes Ave. 50-letnico obstoja.

10.—Slovenska šola pri Sv. Vidu priredi otroško igro "Bavbavčki" v avditoriju. Nastopijo otroci iz Toronto. Začetek ob treh popoldne.

16.—Dvor Baraga Kat. borštinarjev št. 1317 priredi letni maškeradni ples v svetovidski farni dvorani.

17.—Združene podružnice Slov. ženske zveze iz Ohia prirede večerjo proslave Slovenskega dne ob 3. pop. dalje v Slov. društvenem domu na Recher Avenue.

24.—Društvo sv. Rešnjega Telesa pri Sv. Lovrencu proslavi 50-letnico obstoja z mašo ob 10. zj. in zajtrkom po sv. maši v dvorani pod cerkvijo sv. Lovrenca. Začetek ob 11.30.

24.—Praznovanje 40-letnice delovanja organista Martina Rakarja pri fari Marije Vnebozveze.

24.—Društvo Najsvetejšega Imena fare sv. Vida priredi letno kosilo z govejo pečenko v šoli sv. Vida. od 11.30 do 3.00.

30.—Slov. narodni dom na St. Clair Ave. priredi "Noč v Sloveniji."

30.—Oltarno društvo pri Mariji Vnebozveti priredi kartno zabavo pri pogrnjenih mizah v šolski dvorani.

31.—Pevsko društvo Planina pada v SND na Maple Heights koncert. Začetek ob štirih.

NOVEMBER

7.—Glasbena Matica pada v SND na St. Clair Avenue Jesenski koncert.

13.—Podr. št. 8 SMZ praznuje 25-letnico obstoja z zabavo in plesom. Igral bo E. Habatov orkester.

13.—Štaterski klub priredi MARTINOVANJE v Slovenskem domu na Holmes Ave.

19. - 20. - 21. — Letni farni puranski festival pri sv. Vidu.

21.—Dramatsko društvo LILIJA poda veselo igro "Ubogi samci" v Slovenskem domu na Holmes Avenue.

21.—Pevsko društvo JADRAN poda koncert v SDD na Waterloo Rd. Začetek ob 3.30 popoldne.

24.—Slovenski dom na Holmes Ave. priredi ples pred Zahvalnim dnevom.

25.—WXEN-FM, Tony Petkovsek Jr., priredi "Thanksgiving Day Polka Party" v SND na St. Clair Ave.

28.—Klub upokojencev v Newburgu priredi večerjo s plesom v SND na E. 80 St. Igral bo Hojer trio. Začetek ob 5. popoldne.

28.—Klub slov. upokojencev za Senklersko okrožje priredi zabavni večer z večerjo.

DECEMBER

5.—Pevski zbor SLOVAN pada v SDD na Recher Avenue svoj jesenski koncert.

JANUAR 1966

30.—Dramatsko društvo "Naša zvezda" igra v SDD na Recher Ave.

FEBRUAR

6.—Klub slov. upokojencev na Holmes Avenue priredi "Večerjo in ples" v Slov. domu na Holmes Avenue. Začetek ob petih popoldne.

20.—Klub slov. upokojencev v Euclidu bo slavil 5-letnico svojega obstoja s prireditvijo v SDD na Recher Ave.

MAREC

12.—Klub slov. upokojencev v SDD na Waterloo Rd. priredi večerjo ob 3. obletnici svojega obstoja.

20.—Šesti letni banket Federacije slov. narod. domov v Slovenskem domu na Holmes Av.

27.—Glasb. Matica pada v SND na St. Clair Ave. pomladni koncert. Začetek ob 3.30 pop.

JUNIJ

11. in 12. — DSPB Tabor priredi na Slov. pristavi spominsko proslavo za padle in pobite borce komunistične revolucije v Sloveniji.

26.—15. letni OHIO KSKJ DAN v parku sv. Jožefa.

"Tudi jaz bi se jokala, kakršna si postal," je iztisnila. "Pa sem že vse preveč jokala, da ne krotim, ne! Da sem ga užazdaj ne morem več. Zato pa lila!..."

Za vsakovrstna tiskarska dela

se priporoča

TISKARNA AMERIŠKE DOMOVINE

6117 St. Clair Avenue

Cleveland 3, Ohio

tel. HE 1-0628

TRGOVSKA IN PRIVATNA NAZNANILA

Vse tiskovine za društvene prireditve:

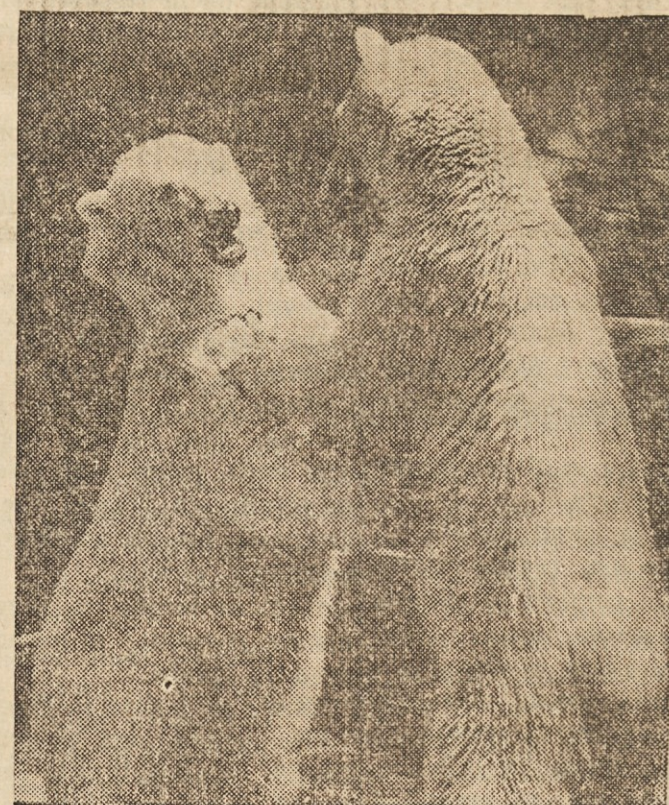
okrožnice, sporedi, vstopnice, listki za nakup okrepčil.

Spominske podobice in osmrtnice.

Najlepša izdelava - Privrsten papir - Hitra postrežba

NAROČAJTE TISKOVINE PRI NAS!

TRGOVSKE TISKOVINE - PRIVATNE TISKOVINE

TEŽKA KATEGORIJA — Bela medveda v živalskem vrtu v Brookfieldu, Ill., preskušata svoje moči.

CHICAGO, ILL.

APARTMENTS FOR RENT

7 RM. APT. on 3rd floor. 4 bdms. 2 fireplaces, 1½ baths. Near schools churches, and good transp. \$150 a month. (933 W. Agatite. 4400 N.) Phone ED 4-8628 (189)

MALE HELP

MOLD MAKER

Experienced • Excellent wages • Overtime • Ideal conditions • Phone 545-7115 or 323-9567. (190)

REAL ESTATE FOR SALE

BERWYN — BY OWNER

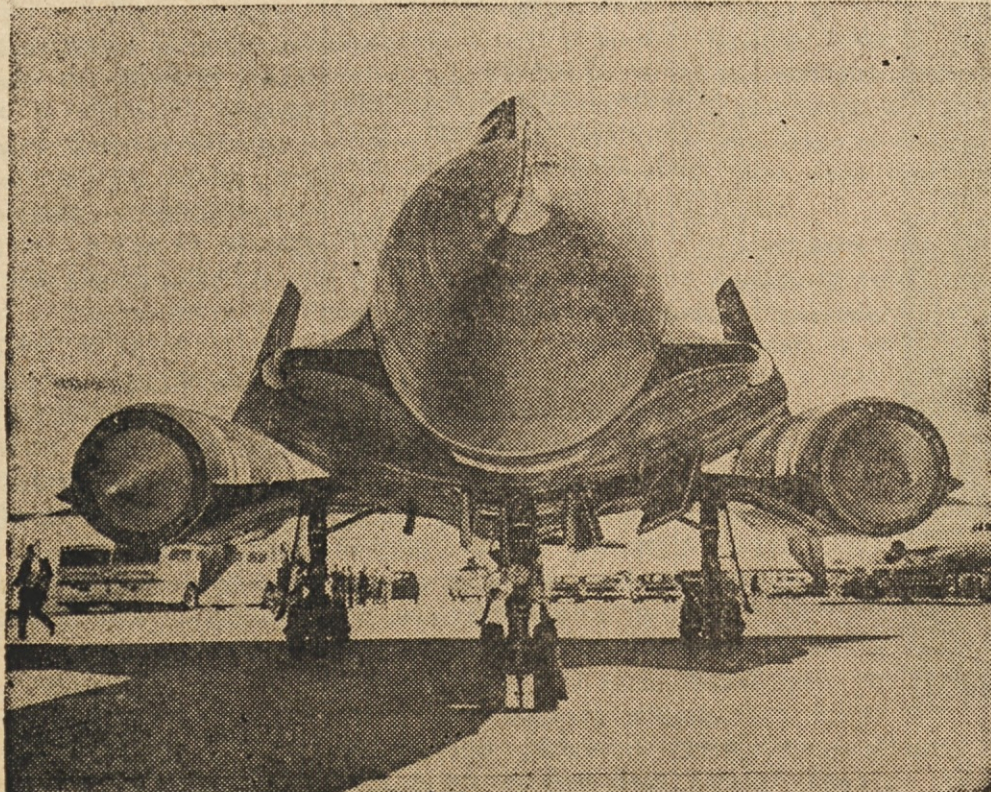
2 bdrm. brk. bung. Liv. rm. & sep. din. rm. Cer. bath and small sitting rm. on 1st fl. Rec. rm. with bar, powder rm. & shower. 2 bdrm. in fin. pml. bsmt. Near schls. shopp. & transp. PI 9-4088. (190)

RUDY KRISTAVNIK COMPANY

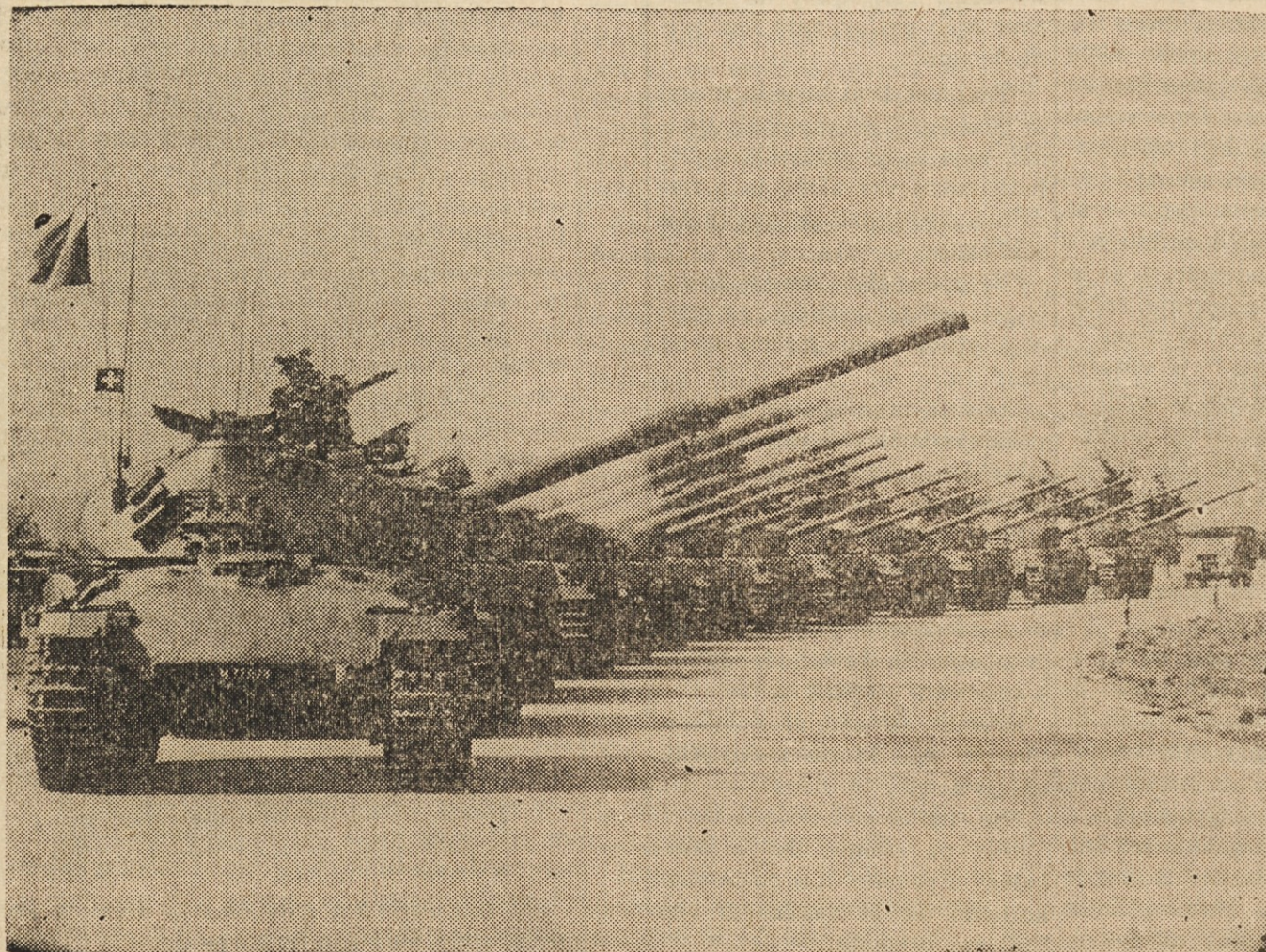
5908 Bonna Avenue

Telefon zvečer HE 1-1108, podnevi pa HE 1-0965

Popravljamo in obnavljamo domove, stanovanja, poslovne prostore. Delamo nove stavbe. • Vsa dela zavarovana. • Proračuni brezplačni.

NAJHITREJŠE LETALO — YF-12A, lovsko letalo ameriških letalskih sil, doseže preko 2,000 milj na uro in je po izjavi Letalskih sil ZDA najhitrejše letalo na svetu.

TANKOVSKA KOLONA — Kolona novih švicarskih tankov P-61 na vežbanju vzbuja pozornost radovednih turistov in seveda tudi domačinov.